

BETÆNKNING

OM

SKOLEFONDENES FORVALTNING AF OG KONTROL MED

TILSKUDSMIDLERNE

1. DEL

FOLKESKOLENS LÆRERLØNNINGER OG PENSIONER

Afgivet af det af undervisningsministeren
den 21. september 1964 nedsatte udvalg.

ex. 2

BETÆNKNING NR. 441

1967

Indholdsfortegnelse.

1. Indledning.....	5
1.1. Kommissorium og medlemmer.....	5
1.2. Baggrunden for udvalgets nedsættelse.....	6
1.3. Udvalgets opgave.....	7
2. Beregning og udbetaling af lønninger og pensioner til folkeskolens lærere (nugældende regler og administrativ praksis).....	8
2.1. Lønninger.....	9
2.2. Pensioner.....	10
3. Statstilskud til folkeskolens lønninger og pensioner (nugældende regler og administrativ praksis).....	11
3.1. Lovgrundlaget for ydelse af statstilskud.....	11
3.2. Lovgrundlaget for skolefondenes forvaltning af statstilskud.....	11
3.3. Den administrative forretningsgang ved forvaltning af statstilskuddene i hovedtræk.....	12
3.3.1. Anvisning af forskud.....	12
3.3.2. Afregning af forskud.....	12
3.3.2.1. Afregning og refusionsopgørelse vedrørende lønningsforskud til sognekommuner med alene landsbyordnet skolevæsen.....	13
3.3.2.2. Afregning og refusionsopgørelse vedrørende lønningstilskud til købstæder og andre kommuner med købstadordnet skolevæsen.....	13
3.3.2.3. Skolefondenes tilskudsafregning over for undervisningsministeriet ...	14
3.3.3. Skolerådenes (skolefondenes) administrative kontrol med tilskudsafregningen og refusionsopgørelserne og grundlaget herfor.....	14
4. Kontrollen med statstilskuddene og tilskudsgrundlaget.....	15
4.1. Lovgrundlag og regler for skolefondenes regnskabsvæsen og revision ...	15
4.2. Skolefondsrevisorernes praksis.....	15
4.3. Baggrund og regler for revisionsdepartementets tilsyn.....	16
4.4. Revisionsdepartementet tilsyns- og revisionspraksis.....	17
5. Udvalgets overvejelser og forslag vedrørende lærerlønforvaltning, statistik og centralt lærerregister.....	18
5.1. Særlige betragtninger vedrørende revision af lærerlønningerne.....	23
6. Udvalgets overvejelser og forslag vedrørende lærerpensionsforvaltningen.	26
6.1. Bemærkninger vedrørende revision af lærerpensionerne.....	28
7. Bilag:	
7.1. Skrivelse af 8. februar 1964 fra 4. revisionsdepartement til undervisningsministeriet.....	29
7.2. Oversigt over specielle kommunale løntillæg (for særlige arbejder m. v.)	33
7.3. Undervisningsministeriets cirkulære nr. 7 af 24. januar 1964 vedrørende skolefondenes kvartalsvise afregning med undervisningsministeriet	35
7.4. Afregningsformularer til brug ved skolefondenes afregning med undervisningsministeriet.....	37

Indledning.

1.1. Kommissorium og medlemmer.

Ved skrivelse af 21. september 1964 nedsatte undervisningsministeriet et udvalg, som fik til opgave at fremkomme med

1) nærmere forslag til tilrettelæggelse af et mere ensartet system for forvaltningen af og kontrollen med skolefondenes tilskudsmidler, herunder tilvejebringelse af ensartethed med hensyn til skolefondenes forskudsansøgninger af statstilskud til kommunerne og disses senere endelige afregningsopgørelser vedrørende statstilskuddene.

I forbindelse hermed fik udvalget endvidere til opgave

2) at behandle spørgsmålet om tilrettelæggelse og etablering af en centraliseret moderne undervisningsstatistik, herunder særlig folkeskolelærerstatistik.

Udvalget blev derhos anmodet om

3) at behandle spørgsmålet om en rationalisering af udbetalingen af folkeskolelærernes lønninger og pensioner, eventuelt via I/S Datacentralen af 1959, og det blev henstillet til udvalget, at man i forbindelse med disse opgaver behandlede spørgsmålet om indførelse af ensartede formularer, blanketter m. v., der bl. a. gav et sikkert registreringsgrundlag for en forbedret undervisningsstatistik.

Det blev pålagt udvalget at afgive indstilling til ministeriet, efterhånden som behandlingen af de enkelte opgaver blev afsluttet.

Til medlemmer af udvalget beskikkedes:

Sognerådsformand A. Chr. Andersen, foreningen af bymæssige kommuner;
amtsrådssekretær, nu amtmand A. Bach, foreningen af amtsjurister;
kontorchef Lauge Dahlgaard, undervisningsministeriet (formand);
direktør O. Ingvarsten, Den danske Købstadforening;
borgmester Gustav Jensen, amtsrådsforeningen;

revisor Poul F. Jensen, kommunernes revisionsafdeling;
fuldmægtig, nu ekspeditionssekretær H. Kemp, undervisningsministeriet;
amtsfuldmægtig E. Michaelsen, foreningen af amtsjurister;
sognerådsformand Alfred Nørrelund, De samvirkende sognerådsforeninger i Danmark;
stiftamtmand Jens Pinholt, foreningen af amtmænd;
konsulent Helge Rasmussen, finansministeriet (senere administrationsrådet);
fuldmægtig J. Thygesen, undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen og seminarierne;
ekspeditionssekretær Fritz Jens Vesterdahl, 4. revisionsdepartement.

Til at varetage udvalgets sekretariatsforretninger beskikkedes fuldmægtig (nu ekspeditionssekretær) C. C. Oettinger, undervisningsministeriet, økon.-stat. kontor, og fuldmægtig H. Folmer-Skov, undervisningsministeriet, direktoratet for folkeskolen og seminarierne.

Ved udnævnelsen til amtmand udtrådte A. Bach i november 1965 af udvalget, og kontorchef G. Vedel-Smith, der efter ønske fra foreningen af amtsjurister m. fl. havde deltaget i de hidtidige møder efter særlig indkaldelse, overtog hans medlemsskab som repræsentant for foreningen af amtsjurister.

Konsulent Helge Rasmussen udtrådte af udvalget pr. 1. august 1966 ved udnævnelsen til stillingen som kontorchef i folketingets bureau. Administrationsrådet har derefter været repræsenteret af sekretariatschef E. Buchardt.

Udvalgets sekretariat har under arbejdet modtaget statistisk bistand af sekretær Svend Skovbro Larsen, undervisningsministeriet, ligesom man i spørgsmål af teknisk art har modtaget orientering af chefkonsulent Bent Andersen, I/S

Datacentralen af 1959, og fra fuldmægtig Oluf Jurgensen, Kommunernes Hulkortcentral I/S.

Endvidere har kontorchef G. Vedel-Smith i vid udstrækning ydet sekretariatet bistand, navnlig i lontekniske spørgsmål af lokal administrativ art.

Udvalget, der afholdt sit første møde den 17. november 1964, og som har afholdt i alt 4 møder, nedsatte på det første møde et arbejdsudvalg, til hvilket man udpegede:

Kontorchef Lauge Dahlgaard, undervisningsministeriet (formand);
direktør O. Ingvarsten, Den danske Købstadforening;
revisor Poul F. Jensen, kommunernes revisionsafdeling;
fuldmægtig, nu ekspeditionssekretær C. Munch-Jensen 3. revisionsdepartement;
konsulent Helge Rasmussen, administrationsrådet;
kontorchef G. Vedel-Smith, foreningen af amtsjurister.

Fra den 1. august 1966 erstattede ekspeditionssekretær Vesterdahl ekspeditionssekretær Munch-Jensen i arbejdsudvalget, og sekretariatschef E. Buchardt erstattede konsulent Helge Rasmussen.

Arbejdsudvalget har afholdt i alt 8 møder og har behandlet og gennemarbejdet de af arbejdssekretariatet udarbejdede forslag, forinden disse har været forelagt plenum til behandling.

Udvalgets formand og udvalgssekretærer har endvidere under departementschef E. Mogensens ledelse afholdt møde med direktionerne for I/S Datacentralen af 1959 og Kommunernes Hulkortcentral I/S, hvor undervisningsministeriet forhandlede med nævnte offentlige tekniske institutioner om spørgsmål angående disses fælles rådgivning og bistandsvirksomhed over for undervisningsministeriet.

Udvalgets formand og sekretærer har yderligere haft en række drøftelser med de omhandlede tekniske centraler.

Endelig har formanden og udvalgssekretærene haft en række drøftelser med administrationsrådets sekretariat og rådets formand angående spørgsmål om opgavernes administrative og tekniske placering, hvorhos man har drøftet spørgsmål i forbindelse med rationaliseringsmuligheder vedrørende folkeskolens lærerlønningers og pensioners udbetaling med økonomiministeriets lønnings- og pensionsafdeling.

1.2. Baggrunden for udvalgets nedsættelse.

Undervisningsministeriets ønske i eftersommeren 1964 om at nedsætte et udvalg med den hovedopgave at tilrettelægge et mere ensartet system for forvaltningen af og kontrollen med skolefondenes tilskudsmidler var begrundet i flere forhold.

For det første det meget væsentlige, at 4. revisionsdepartementet over for undervisningsministeriet havde redegjort for resultatet af sine undersøgelser ved to tredjedele af skolefondene. Undersøgelserne havde vist, at revisionen af skolefondsmidlerne såvel talmæssigt som kritisk blev foretaget meget uensartet, og at den i 1944 ved undervisningsministeriets foranstaltning fastlagte kritiske revision af disse midler i vidt omfang ikke blev gennemført af skolefondsrevisorerne. 4. revisionsdepartementet var derfor af den opfattelse, at gennemførelsen af en almindelig kritisk revision i tilstrækkeligt omfang måtte forudsætte fastlæggelse af nye revisionsbestemmelser, indeholdende nærmere direktiver om revisionens omfang og om afgivelse af revisionserklæringer om dens gennemførelse. Revisionsdepartementet fandt det hensigtsmæssigt, at der hertil blev nedsat et udvalg bl. a. omfattende repræsentanter for forvaltningsnævnet, skolerådene, kommunerne samt den til skolefondene og kommunerne knyttede revision med den opgave at overveje en ny tilrettelæggelse af kontrollen med de af fondene forvaltede statsmidler under hensyntagen til alle foreliggende kontrolfunktioner, jfr. bilag 7.1.

For det andet, at undervisningsministeriet, der erkendte de af revisionsdepartementet fremdragne revisions- og kontrolproblemer, gennem længere tid havde haft ønske om at få tilvejebragt et ensartet grundlag for etablering af en centraliseret moderne undervisningsstatistik, bl. a. lærerstatistik, der kunne bearbejdes maskinelt.

En sådan ved anvendelse af EDB-teknik tilvejebragt statistik om folkeskolens lærere ville nødvendiggøre indsamling af detaljerede grundoplysninger gennem skoledirektionerne om det under disse henhørende skolevæsen i forbindelse med tilsvarende oplysninger fra købstæderne om disses lærere og forudsætte - som anført i kommissoriet — en ensartethed i registrerings- og blanketmateriale, formularer m. v. Et for samtlige lokale administrationer ensartet grundmateriale til dette brug og en i forbindelse hermed i øvrigt afledet mere ensartet administrationspro-

cedure ville tillige kunne lette og ensartegøre revisions- og kontrolfunktionerne.

Det tredje forhold, der aktualiserede nedsættelse af et udvalg, var en orienterende undersøgelse af spørgsmålet om eventuel udbetaling af folkeskolelærernes lønninger og pensioner via I/S Datacentralen. Denne undersøgelse havde undervisningsministeriet foretaget på foranledning af en rapport, der var afgivet af forvaltningsnævnet i 1962.

Man har fundet, at spørgsmålet om en sådan moderniseret løn- og pensionsanvisning og forudsætningerne herfor var nært forbundet med såvel det af revisionsdepartementet rejste krav om en nytillæggelse af kontrollen med skolefondsmidlerne som ministeriets ønske om et ensartet materiale til brug ved statistik.

Da der hertil kom, at de ovennævnte forhold rummede betydelige muligheder også i henseende til en økonomisk rationalisering og en mere smidig og sikker forretningsgang hos de lokale skoleadministrationer og disse imellem, fandt undervisningsministeriet, at de omhandlede spørgsmål burde undergives en samlet behandling, hvorfor man nedsatte et særligt udvalg til varetagelse af opgaverne.

1.3. Udvalgets opgave.

Udvalget har fundet, at opgaverne efter kommissoriet måtte bestå i at fremkomme med forslag, der gav retningslinier for, hvorledes man kunne gøre administrationen af samtlige af skolefondene formidlede statstilskud og de udgiftsområder, hvortil statstilskuddene ydes, mere ensartet og moderne i kontorteknisk henseende og derigennem på længere sigt mere økonomisk rationel, således at der samtidig blev tilvejebragt større sikkerhed i den administrative forretningsgang og skabt muligheder for en tilstrækkelig revisionskontrol med og et udbygget statistisk overblik over de udgiftsområder, hvortil skolefondenes tilskudsmidler anvendes.

Udvalget har haft for øje, at de udgiftsområder, hvortil skolefondenes tilskudsmidler er knyttet, efter de gældende lovregler henhører forvaltningsmæssigt under det kommunale og amtskommunale kompetenceområde, og at forslag, der havde sigte som ovenfor anført — udover at indebære ændringer i skoledirektioners og skolefondenes forretningspraksis med henblik på tilvejebringelse af ensartethed - også ville kunne komme til at berøre de øvrige kommunale administrationers nuværende forvaltningspraksis.

Da udgiftsområderne, hvortil der over skolefondene udbetales statstilskud, er mangeartede og af vidt forskellig karakter, har udvalget under hensyn til opgavernes betydelige antal og omfang og det meget tidkrævende arbejde, der vil være forbundet med opgavernes behandling, anset det for nødvendigt at tilrettelægge en arbejdsplan ved en nøje prioritering af de enkelte opgaver, således at man, også i overensstemmelse med det i kommissoriet udtrykte ønske, kunne afgive indstilling til undervisningsministeriet, efterhånden som behandlingen af de enkelte opgaver blev afsluttet.

Udvalget har fundet det nærliggende først at behandle forvaltningen af statens tilskud til folkeskolens lærerløbninger, administrationen af disse løbninger (herunder beregning og udbetaling), de i forbindelse hermed etablerede kontrolfunktioner og den egentlige løbningsrevision.

Ved at optage denne opgave til behandling ville man få det naturlige udgangspunkt for samtidig at arbejde med de heri integrerede opgaver, såvel lærerstatistik og som grundlag herfor en lærerregistratur som etableringen af et ensartet kontrol- og revisionssystem, hvilke opgavers løsning man fandt det stærkt påkrævet at optage til behandling hurtigst muligt.

Udvalget har endvidere i tilknytning hertil anset det for hensigtsmæssigt også at behandle det nært beslægtede spørgsmål om modernisering af administrationen af folkeskolelærernes pensioner, der udregnes og udbetales af skolefondene.

Andre faktorer har også været afgørende for, at man netop har tillagt behandlingen af folkeskolelærernes løbninger og pensioner første prioritet i udvalgets arbejdsplan.

For det første udgør statens tilskud til disse udgiftsområder den altovervejende del af de via skolefondene formidlede statstilskud.

For finansåret 1965/66 har statens tilskud til folkeskolens lærerløbninger uden for København beløbet sig til i alt ca. kr. 752.157.000.

Statstilskud til samme lærerkategori pensioner har i samme finansår beløbet sig til ca. kr. 70.912.000.

De øvrige tilskud formidlet eller anvist over skolefondenes regnskaber udgjorde i 1965/66 i alt ca. kr. 109.900.000.

De her behandlede statstilskud udgør således ca. 88 % af de af skolefondene forvaltede statstilskud.

For det andet er det af væsentlig betydning for gennemførelsen af udvalgets opgaver, navn-

lig etablering af en landsomfattende lærerstatistik, at moderniseringsbestrebelse inden for lønforvaltningen vedrørende folkeskolens lærere ikke resulterer i stærkt varierede forretningsprocedurer ved de godt 100 administrationsenheder, men snarest muligt koordineres fra centralt hold. Administrationen og lønforvaltningen vedrørende folkeskolens lærere har imidlertid for de fleste amters og adskillige kommuners vedkommende et sådant omfang, at indførelse af maskinel teknik naturligt må komme på tale inden for en nærmere fremtid i de tilfælde, hvor denne teknik ikke allerede er taget i brug.

De ovenfor fremhævede to faktorer har ikke mindst været afgørende for, at udvalgets fastlagte som første opgave alene at behandle de meget omfattende administrations- og kontrolproblemer vedrørende folkeskolens lønninger og pensioner og de heri integrerede spørgsmål om central lærerstatistik og lærerregistratur.

Man har endelig fundet det hensigtsmæssigt i første omgang at holde lærerlønninger og pensioner i Københavns kommune uden for udvalgets arbejde som følge af de særlige lønregler, refusionsordninger m. v., der her er gældende.

For overskueligheds skyld bemærkes, at de ved opgavens behandling optagne spørgsmål og problemer er opdelt i efterfølgende afsnit med nedenstående indhold:

I *afsnit 2* er redegjort nærmere for beregning og udbetaling af lønningerne og pensionerne og det lovmæssige grundlag herfor. Endvidere er

beskrevet de lønninger og løndelev, hvortil staten yder tilskud. Lønningsydelse, der udbetales lærerne, men hvortil der ikke ydes statstilskud, er også berørt her.

Afsnit 3 omhandler statstilskuddene til folkeskolens lønninger og pensioner og lovhjemmelen herfor.

Endvidere omfatter dette afsnit en kort beskrivelse af tilskudsforvaltningens opbygning og de almindelige principper for den praktisk administrative forretningsgang for tilskudsformidlingen.

I *afsnit 4* behandles kontrollen med statstilskuddene og det hjemmelsmæssige grundlag herfor, herunder gældende regler for regnskabsvæsen og revision af folkeskolens lønninger og pensioner.

Endvidere orienteres om kontrol- og revisionspraksis. Der redegøres således for revisionsdepartementets opgaver vedrørende statstilskuddene, for den af skolerådene varetagne administrative tilskuds kontrol, for skolefondsrevisorernes revision af lønninger og pensioner og for kommunernes revision af lønninger og de oppebårne statstilskud.

Afsnittene 5 og 6 omfatter i hovedtræk udvalgets principielle overvejelser i forbindelse med opgavernes behandling og løsning samt udvalgets forslag.

Endelig indeholdes i *afsnit 7* det bilagsmateriale, som man finder mest relevant som supplement til nærværende fremstilling.

2. Beregning og udbetaling af lønninger og pensioner til folkeskolens lærere (nugældende regler og administrativ praksis).

2.1. Lønninger.

De gældende regler om beregningen af lønninger til folkeskolens lærere er optaget i lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønninger m. m. til folkeskolens lærere (lærerlønningsloven), navnlig § 32 ff. I henhold til disse bestemmelser findes der 8 lønningsklasser, hvis grundløn og alderstillæg kun for visse lønningsklasser vedkommende er identiske med lønninger for stats-tjenestemænd, men i øvrigt reguleres efter sam-

me regler, som er gældende for statstjenestemænd, jfr. den nævnte lovs § 38 og lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd §§ 87 og 88.

Lønningsreglerne for aspiranter i folkeskolen er fastsat i overensstemmelse med de for aspiranter i statstjenesten gældende, og folkeskolens timelærere er i princippet lønningsmæssigt ligestillet med aspiranter. Af lærerpersonalet i folkeskolen er således alene faglærere og vikarer aflønnet efter særlige regler.

Lønberegningen for de omhandlede lærere afviger imidlertid på forskellige punkter fra lønberegningen for tjenestemænd i almindelighed uden for undervisningsområdet.

Der gælder således særlige regler for fastsættelse af lønningsanciennitet, idet tidligere undervisningsvirksomhed kan medregnes efter de i undervisningsministeriets cirkulære af 20. maj 1960 om lønningsanciennitet m. v. for folkeskolens lærere fastsatte regler. Disse regler gør det nødvendigt at indhente særlige, udførlige oplysninger for lønfastsættelsen og gør revisionen heraf mere omfattende.

Direkte virkning på lønberegningen har det forhold, at en meget stor del af lærerne har påtaget sig overtimer, d.v.s. timer ud over fuldt timetal (32 løntimer ugentlig) for hele skoleåret. Disse timer honoreres med et månedligt beløb, som udgør V32 af den pågældende lærers månedsløn, dog ikke ud over højeste overlærerløn, efter at timerne er omregnet 5 = 6, jfr. undervisningsministeriets cirkulære af 14. september 1961 angående det pligtige timetal for folkeskolens lærere samt cirkulære af samme dato om overtimebetaling, timebetaling til faglærere på landet og vederlag m. v. til folkeskolens løse vikarer.

Den væsentligste årsag til, at næsten alle lærere har faste overtimer, må søges i den herskende lærermangel, men hertil kommer, at de i det førstnævnte cirkulære fastsatte regler om tillæg for timer i særlige klasser og fag samt for hjemmearbejde med stil- og opgaverettelser gør det overordentligt vanskeligt at fastlægge lærernes skematimetal på en sådan måde, at skematimerne netop udgør 32 løntimer.

Endelig bevirker de i lønningslovens § 36 omhandlede kommunale løntillæg, hvortil der ikke ydes statstilskud, at beregningen af lærerlønningerne kompliceres i sammenligning med statstjenestemandslønninger i almindelighed.

De kommunale løntillæg kan enten være generelle, således at de tilkommer samtlige lærere ved det pågældende skolevæsen, mest almindeligt således, at tillægget udgør forskellen mellem Københavns kommunes lønninger og lønningerne i henhold til lærerlønningsloven, eller specielle som betaling for tilsyn med samlinger o. lign., som det ligeledes påhviler kommunen at udrede fuldt ud. De generelle tillæg forekommer kun ved et relativt begrænset antal kommuner, medens de specielle tillæg anvendes ved et meget stort antal kommuner og i øvrigt beregnes på vidt forskellig måde. Om disse tillægs

beregning og anvendelse henvises til bilag 7.2. Endvidere bør nævnes de honorarer, der er tillagt lærere ved kommunale skolevæsener, som i en del af tjenestetiden er stillet til rådighed for skoledirektionerne til særlige opgaver.

Reglerne om udbetaling af lønninger m. v. til faste lærere i folkeskolen (tjenestemænd, aspiranter og timelærere) findes i lærerlønningslovens § 21, stk. 1 a og b, hvoraf fremgår:

- »a) Lønningerne udbetales for de i denne lov fastsatte lønningers vedkommende månedlig forud ved hver måneds begyndelse efter nærmere af ministeriet fastsatte bestemmelser.«
- »b) Ventepenge og pensioner udbetales af skolefonden månedlig og forud ved hver måneds begyndelse.«

Undervisningsministeriets cirkulære af 28. juni 1958 vedrørende gennemførelse af ovennævnte lov henviser i § 2, stk. 3, til undervisningsministeriets cirkulære af 30. juli 1946 om udbetalingen af lønninger m. v. til lærere i folkeskolen i henhold til lov af 12. juli 1946 om lønning m. v. til folkeskolens lærere og om udbetaling af statens tilskud til lærerlønningerne, §§ 1-4. Det fremgår af dette cirkulære, at i alle købstæder og i kommuner med udelukkende købstadordnet skolevæsen foretages udbetalingen ved kommunalbestyrelsens foranstaltning. I andre kommuner anvises lønningen ved skolerådets foranstaltning, enten således at lønningen tilsendes direkte fra skolefonden, eller således at der før hver måneds begyndelse tilsendes kommunalbestyrelsen en af skolefonden foretaget opgørelse, hvorefter kommunalbestyrelsen udbetaler lønnen.

Der er imidlertid i cirkulæret givet mulighed for at fravige de givne regler, som herudover yderligere er fraveget ved aftaler mellem skoleråd og købstæder i de fleste af de skoleråds-kredse, hvor hulkortteknik er taget i anvendelse. Man må herefter nøjes med at konstatere, at i praksis sker beregning og udbetaling, enten således at a) beregning og udbetaling foretages af skolefonden, at b) beregning udføres af skolefonden, medens udbetaling foretages af kommunen, eller at c) både beregning og udbetaling foretages af kommunen.

Afvigelser forekommer endvidere i ret stor udstrækning på den måde, at skolefonden kun beregner og udbetaler den faste lønning, medens overtimebetalingen og eventuelle kommunale tillæg beregnes og udbetales af kommunen.

Forretningsgangen for udbetaling af statstilskuddene vil være forskellig efter den beregnings- og udbetalingsmåde, der anvendes. Den under c) nævnte fremgangsmåde, der vil være gældende for det største antal lærere, idet den i henhold til cirkulæret anvendes af næsten alle større kommuner, medfører det største antal ekspeditioner i forbindelse med tilskudsansøgningen, jfr. nærmere nedenfor. I de tilfælde, hvor alle kommuner er tilsluttet et af skolerådet etableret hulkortsystem for løndudbetaling, vil en af de under a) eller b) nævnte beregnings- og udbetalingsmåder blive anvendt.

Lønninger til faglærere og vikarer beregnes og udbetales almindeligvis af kommunerne, også i de kommuner, hvor lønforvaltningen i øvrigt påhviler skolefonden.

2.2. Pensioner.

Reglerne om størrelsen og beregningen af pensioner til folkeskolens lærere og deres efterladte er de samme, som er gældende for statens tjenestemænd, idet lærerlønningssloven i § 39 bestemmer, at de i lønnings- og pensionsloven (lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd) kap. II og III indeholdte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse for folkeskolens tjenestemænd og deres efterladte.

Det bør dog bemærkes, at i de tilfælde, hvor det ifølge lønnings- og pensionsloven er finansministeriet (nu økonomiministeriet), der træffer afgørelse om f. eks. tildeling af børnepensionstillæg efter barnets fyldte 18. år, er den tilsvarende kompetence, for så vidt angår folkeskolens tjenestemænd, henlagt til undervisningsministeriet.

Som det fremgår af det nedenfor om stats-tilskud anførte, refunderer statskassen hele udgiften til pensioner til folkeskolens tjenestemænd og deres efterladte og til efterindtægt af pensioner.

I medfør af § 32, stk. 1, nr. 3, i lov nr. 200 af 12. april 1949, jfr. bekendtgørelse af 22. februar 1962 af lov om det kommunale skolevæsenes styrelse og tilsyn (tilsynsloven), kan skolerådet efter frit skøn optage bevillinger til understøttelse til ikke-pensionsberettigede lærere, idet undervisningsministeriets samtykke dog skal indhentes i det enkelte tilfælde. Medens disse understøttelser tidligere blev fastsat efter et frit skøn i det enkelte tilfælde (undertiden til et fast beløb uden regulering og ofte reguleret som

finanslovhonorarer), er det i de seneste år blevet fast praksis, at samtlige understøttelser af denne art fastsættes i overensstemmelse med de tilsvarende regler for det i staten beskæftigede personale og reguleres på samme måde som statens tilsvarende understøttelser, jfr. finansministeriets cirkulære af 8. maj 1950 angående en ændret understøttelsesordning for statens løst ansatte personale.

Der vil således findes understøttelser af den omhandlede art, som udbetales af skolefonde med andre reguleringsmåder end de i stats-tjenesten anvendte.

Der kan ikke uden indhentning af oplysninger fra de enkelte skolefonde siges noget om, hvor mange understøttelser der for tiden udbetales, men antallet er sandsynligvis ringe. Statskassen afholder i øvrigt kun halvdelen af udgifterne hertil, og der er set bort fra disse understøttelser i det nedenfor anførte vedrørende det nugældende beregnings- og anvisningssystem for pensioner til folkeskolens lærere og deres efterladte.

Reglerne om, hvilken myndighed det påhviler at beregne og udbetale folkeskolens pensioner, findes dels i tilsynslovens § 29, hvorefter skolerådet bestyrer den ved lov af 8. marts 1856, §§ 4-8, oprettede skolefond (stk. 1) samt beregner efterindtægt, pensioner og ventepenge til folkeskolens lærere og deres efterladte (stk. 4), dels i samme lovs § 31, hvorefter skolefonden afholder udgifter til pensioner til folkeskolens tjenestemænd og deres efterladte. Udtrykkene »folkeskolens lærere« og »folkeskolens tjenestemænd« er betegnelser for samme gruppe personer.

Det bemærkes, at efterindtægt af løn samt ventepenge er knyttet til løndudbetalingen og -ligesom lønnen - kun er refusionsberettiget med 85 % fra staten, jfr. lærerlønningssloven § 46, hvorfor disse udbetalinger ikke er medtaget under de her omhandlede pensionsudbetalinger.

Den foranstående regel i tilsynslovens § 31 indebærer, at skolefonden er regnskabsmæssigt ansvarlig for udgifterne til pensioner, og at disse derfor fortsat skal udbetales af skolefonden i den skolerådskreds, hvor læreren var ansat umiddelbart før afskedigelsen, uanset hvor den pensionerede lærer senere bosætter sig. Dette medfører, at hver af de 25 skolefonde har hele landet som udbetalingsområde med hensyn til pensioner.

Som udbetalingsmåder er næsten alle muligheder taget i brug: postanvisning, postgiroudbe-

taling, fremsendelse af check, girering til postkonto og indsættelse på bank- eller sparekassekonto. De hulkortsystemer, som for tiden an-

vendes af visse skolefonde, er baseret på den sidstnævnte anvisningsmåde.

3. Statstilskud til folkeskolens lønninger og pensioner (nugældende regler og administrativ praksis).

3.1. Lovgrundlaget for ydelse af statstilskud.

1) Hjemmelen til at yde tilskud til folkeskolens lønninger er fastlagt i lærerlønningslovens § 44 samt — for så vidt angår det pædagogiske personale ved skoledirektionerne — i tilsynslovens § 31. I henhold til disse bestemmelser ydes statstilskud med 85 % af følgende udgifter:

Pensionsgivende lønning til lærere, der er ansat i tjenestemandstilling, samt reguleringer i forhold hertil.

Stedstillæg.

Ledertillæg.

Personlige tillæg i henhold til lærerlønningslovens §§ 19 og 43, stk. 3.

Honorar til stadsskoleinspektør.

Vikarudgifter i henhold til lærerlønningslovens § 47, stk. 2, dog i tilfælde, hvor fraværet har sammenhængende varighed af ud over 1 år, hele udgiften efter dette års udløb.

Flyttegodtgørelsesudgifter.

Lønninger til aspiranter, timelærere og faste vikarer.

Udgiften til den særlige lægeundersøgelse, som det i henhold til lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd § 63 kan pålægges en lærer at underkaste sig til bedømmelse af hans helbredstilstand.

2) Ved tekstanmærkning til § 20 på de årlige finanslove findes lovhjemmel for statstilskud på 85 % til udgifterne ved besøgelse af folkeskolelærernes overtimer.

3) I lærerlønningslovens § 46, stk. 1, hjemles 100 % statstilskud til pensioner, herunder børnetillæg samt pligtige præmier udredet af skolefonden.

4) Efter samme paragraf stk. 2 meddeles hjemmel til statstilskud på 85 % til ventepenge.

5) I paragraffens stk. 3 anføres, at »efterindtægt udredes, og udgiften fordeles på samme

måde som den ydelse, hvoraf efterindtægten beregnes«.

6) I henhold til tilsynslovens § 31, stk. 2, og til § 25 i undervisningsministeriets cirkulære nr. 97 af 28. juni 1958 vedrørende gennemførelsen af lov om lønninger m. m. til folkeskolens lærere kan der udbetales forskud på statstilskud.

3.2. Lovgrundlaget for skolefondenes forvaltning af statstilskud.

Skolefondenes forvaltning af statstilskuddene til lønninger og pensioner har hjemmel i tilsynslovens §§ 29, 30 og 31, hvorefter det for hver amtsrådsreds oprettede skoleråd, bestående af amtsrådet og repræsentanter for købstæderne og med amtmanden som formand, bestyrer skolefonden, der i øvrigt er oprettet ved lov af 8. marts 1856, §§ 4-8, og hvis opgave ifølge fornævnte paragraffer bl. a. er at fordele nævnte statstilskud.

I forbindelse med skolefondene som forvaltningsorganer bør nødvendigvis nævnes den — ligeledes i henhold til tilsynslovens §§ 17-20 — for hver amtsrådsreds oprettede skoledirektion bestående af 5 medlemmer med amtmanden som formand og 4 medlemmer valgt af amtsrådet, der fører tilsyn med, at de gældende bestemmelser for skolevæsenet overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes. Direktionen stadfæster derhos skoleplaner efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler samt undervisningsplaner, godkender valget af vikarer, vakancelærere og hjælpelærere, afgør spørgsmål om lærernes bibeskæftigelse og flyttegodtgørelse, afgiver erklæring i alle sager, der forelægges undervisningsministeriet, og er i øvrigt berettiget til at behandle alle spørgsmål, der er af betydning for skolevæsenet i amtsråds kredsen.

Det understreges, at købstadkommunernes skolevæsen i henhold til tilsynslovens § 24 ikke

henhører under skoledirektionen, men står under direkte tilsyn af undervisningsministeren.

For en del kommuner, der ikke er egentlige købstadkommuner, gælder denne regel også, når disse kommuners skolevæsen efter ministerens skøn har nået en størrelse, der gør det rimeligt, at kommunens ordning og ledelse af skolevæsenet er opbygget i overensstemmelse med gældende regler for købstædernes skolevæsen, jfr. tilsynslovens § 24, stk. 3.

3.3. Den administrative forretningsgang ved forvaltning af statstilskuddene i hovedtræk.

3.3.1. Anvisning af forskud.

Undervisningsministeriet anviser månedlige forskud til skolefondene på de af disse forvaltede statstilskud.

Størrelsen af det månedlige forskudsbeløb er i praksis af skolefond og ministerium skønsmæssigt anslået ud fra den enkelte skolefonds årsbudget for statstilskud, og det af den enkelte fond opgjorte månedsbehov for kasseforskud. Det bemærkes, at forekommende variationer i fondenes likviditetsbehov kan afhjælpes ved anvisning af ekstraordinære kasseforskud til fondene, hvilket forskud kan rekvireres mod afgivelse af en særlig begrundelse herfor.

Forskud ydes endvidere fra skolefonde til kommunerne.

I praksis administrerer, beregner og udbetaler skoleråd (skolefonde) månedlig de faste lønninger til det landsbyordnede skolevæsens lærere i sognekommunerne. For løsere lønningsydelsers vedkommende, f. eks. til løse vikarer m. v., er der etableret forskellig praksis, idet det her i overvejende grad er overladt til kommunerne selv at anviser disse lønningsydelser.

Da afregning og udgiftsopgørelse mellem sognekommuner og skolefondene for de faste lønningers vedkommende i de fleste tilfælde foretages kvartalsvis bagud og for overtimernes og andre mere løse lønningsudgifters vedkommende hos nogle fonde halvårsvis bagud, er der således tale om en forskudsanvisning fra fondenes side af statsmidler til sognekommunale lærerlønninger.

For købstæderne og en del andre, navnlig de større, kommuner gælder det hovedprincip, at kommunerne selv forlods udreder månedslønningerne til de under deres skolevæsen henhørende folkeskolelærere.

Tilsvarende gælder de mere løse lønnings-

ydelser til lærerne og som tidligere nævnt vikarudgifter m. v.

Man har dog konstateret den praksis, at skolefonde efter anmodning fra købstæder af likviditetshensyn til disse har udeliggende et fast forskud på statens lærerlønstilskud.

I forbindelse med ovenstående om fondenes forskudsanvisning til kommunerne må fremhæves, at karakteren og omfanget af denne er påvirket af den hos skolefondene i den administrative forretningsgang anvendte kontorteknik for lønanvisning til lærerne og lønudgiftsopgørelse og afregning i forhold til kommunerne.

Anvendelse af en mere moderne kontorteknik (maskinel lønanvisning) hos fondene har medført, at der inden for nogle amter er truffet særlige aftaler mellem skoleråd og købstæder om skolefondenes overtagelse af beregning og anvisning også af købstædernes faste lærerlønninger og overtimer med henblik på en rationel fælles udnyttelse af de af skolefondene etablerede mere moderne anvisningssystemer.

Overgang til et mere moderne anvisningssystem af maskinel karakter i skolefondene og købstædernes administration af lærerlønninger vil ofte indebære, at hidtil anvendte principper for forskudsanvisning samtidig ændres i retning af, at fondenes forskudsanvisning til kommunerne elimineres, idet der med lønanvisningen samtidig udarbejdes lønopgørelse til kommunerne, der så samtidig stilles over for indbetaling af den kommunerne påhvillende del af lønudgiften (de 15 %)

Endelig og ikke mindst kan den administrative forretningsgang, som skoleråd og skolefond har valgt at bruge ved tilskuds- og lønningsforvaltningen, i sig selv indebære - uden anvendelse af nogen form for maskinel teknik — at forskudsanvisning til kommunerne elimineres. Dette gælder således for sognekommuner med alene landsbyordnet skolevæsen i tilfælde, hvor skolerådene (skolefondene) foretager den månedlige lønberegning, som man så tilsender kommunerne til brug for disses udbetaling af de fulde lønninger samtidig med, at man med den samlede lønopgørelse til kommunerne anviser statens tilskudsandel til disse.

3 3 2 Afregning af forskud.

Som det fremgår af foranstående afsnit om forskudsanvisningen, kan det være vanskeligt at foretage en klar opdeling af dets administrative funktioner: *forskudsanvisning* og *afregning af forskud*, idet disse i en del tilfælde som alle-

rede nævnt enten som følge af selve den tilrettede funktionelle forretningsgang i administrationen af tilskuddene eller som følge af anvendelse af maskinelle lønansvningssystemer m. v. vil være konverteret til funktionen: månedlig fuld lønudbetaling fra fondene mod samtidig opkrævning af kommunernes andel (15 %) eller til funktionen: månedlig lønopgørelse foretaget af skolefonde til kommunernes brug ved disses udbetaling af de fulde lærerlønninger med samtidig opgørelse og udbetaling til kommunerne af statens tilskudsandel på de 85 %

Uanset at disse forhold således gør en generel beskrivelse af praksis vedrørende tilskudsafregningen mellem kommunerne og skolefondene vanskelig, finder man dog at burde fremdrage nogle hovedtræk, der meget groft kan karakterisere de for de fleste lokale administrationer anvendte metoder for afregning af forskud fra fonde, der administrerer lønninger uden at anvende maskinelle ansvningssystemer. Ligeledes finder man, at skolefondenes videre afregning af de fra undervisningsministeriet modtagne forskud på statstilskud bør omtales i det følgende.

3.3.2.1. Afregning og refusionsopgørelse vedrørende lønningstilskud til sognekommuner med alene landsbyordnet skolevæsen.

Skolefondene udarbejder månedsvis eller kvartalsvis, for nogle fondes vedkommende halvårsvis — som regel på en særlig afregningsformular - specificeret opgørelse over de af skolefondene til kommunens lærere udbetalte lønninger. Der foretages i afregningsformularen ud fra den specificerede lønopgørelse en refusionsberegning, der udviser kommunens andel i bruttolønningerne (15 %). Endvidere opgøres kommunens tilgodehavende i forbindelse med indbetalte boligbidrag, andel i sygelighedsbidrag m. v.

Kommunens nettoandel er således opgjort i afregningsformularen, og afregningen mellem skolefond og pågældende kommune fremsendes til den kommunale økonomiske enhed med krav om afregning af dennes nettoandel.

I de tilfælde, hvor udgiften til overtimer er afholdt af skolefonden, udfærdiger denne eventuelt månedsvis, men i større udstrækning kvartalsvis eller halvårsvis og i nogle tilfælde kun årsvis - men også på særlige afregningsformularer — afregning og refusionsopgørelse over kommunens andel i sådanne udgifter.

Udgiften til overtimer, løse vikarer m. v. udbetales i nogen udstrækning af sognekommunerne, som derfor i disse tilfælde foretager en enten kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis afregning og refusionsopgørelse til skolefondene.

Afregningen og refusionsopgørelsen af disse udgifter praktiseres på forskellig måde af skolefondene og må ofte ses i relation til den med den løbende beregning af disse udgifter forbundne usikkerhed, som i udstrakt grad indebærer, at særlig refusionsopgørelse med henblik på regulering efter foretagen efterkontrol fra skolefondenes side må ske halvårsvis eller ved årsregnskabs afslutning.

Det tilføjes i denne forbindelse, at skolerådernes (skolefondenes) og skoledirektionernes administration ved afregning af refusionsopgørelsen for statstilskuddene til det sognekommunale skolevæsens lønninger praktiserer en omfattende administrativ kontrol med hensyn til berettigelse og rigtigheden af de i afregningerne opførte lønningsudgifter. Om det administrative grundlag for denne kontrol skal man henvise til det i nærværende afsnit under 3.3.3. herom anførte.

3.3.2.2. Afregning og refusionsopgørelse vedrørende lønningstilskud til købstæder og andre kommuner med kødstadordnet skolevæsen.

Der udarbejdes kvartalsvis af købstæderne m. fl. kommuner — på særlig afregningsformular, der kan være forskellig fra kommune til kommune - specificerede opgørelser over de af disse udbetalte faste lærerlønninger. Nogle kommuner har i disse kvartalsafregningsformularer specificeret oversigt over de afholdte udgifter til lærernes besørgelse af overtimerne.

I afregningsformularerne er foretaget refusionsopgørelse udvisende bl. a. skolefondenes (d.v.s. statens) bruttoandel af de udbetalte lønningsudgifter.

På grundlag af denne refusionsopgørelse, som indgår til skolefondene, foretager disse den kvartalsmæssige tilskudsafregning til købstæderne, der inkluderer afregning af både rent kommunale og rent statslige og blandede indtægter og udgifter.

For de af kommunerne afholdte udgifter til løse vikarer o. lign. løsere lønydelser, der er tilskudsberettigede, foretages ligeledes — og i en del tilfælde på særlige afregningsformularer - opgørelse til brug ved refusion hos skolefondene. Afregningsformularer og opgørelsespraksis

vedrørende disse lønningsudgifter er særdeles forskellig. Nogle kommuner afgiver f. eks. opgørelsen og refusionsberegningen til skolefondene kvartalsvis, andre halvårsvis eller én gang årligt ved regnskabet afslutning.

Forinden skolefondene udbetaler refusion til købstæderne, foretages en gennemgang af de fremsendte lønningsopgørelser på grundlag af de i skolefondene foreliggende oplysninger og kontrolmateriale vedrørende lærerne. Disse oplysninger og det foreliggende kontrolgrundlag i øvrigt er meget forskellig hos de forskellige skolefonde og inden for disse også forskellig for de under samme skolerådskreds henhørende købstæder.

Der henvises herom ligeledes til det nedenfor i afsnit 3 3 3 anførte.

3.3.2.3. *Skolefondenes tilskudsafregning over for undervisningsministeriet.*

Skolefondenes afregning af de fra undervisningsministeriet modtagne forskud, der anvises månedlig, sker ved, at skolefondene kvartalsvis indsender særlig afregningsopgørelse ledsaget af skolefondenes egentlige kvartalsregnskab med tilhørende særlige analyseskemaer.

I dette regnskabsmateriale, der er ensartet for samtlige skolefonde, og hvis opbygning og brug er særligt forordnet af undervisningsministeriet, er afregningsopgørelsen foretaget på et afregningsskema indeholdende hovedkonti for tilskud til lærerlønninger og tilskud til pensioner, der i opstilling og tekst svarer til de i undervisningsministeriets budget og regnskab opførte finanslovskonti efter statsstandard, således at der på dette ensartede grundlag kan foretages umiddelbar indførelse i ministeriets centralregnskab af tilskudsudgifterne. De i afregningsskemaet optagne tilskudskonti er i øvrigt opdelt i underkonti. Med afregningsskemaet følger som nævnt skolefondenes egentlige kvartalsregnskabsoversigt, omfattende drifts- og beholdningsregnskab, indeholdende analyseskema vedrørende de enkelte konti.

På dette grundlag optages kvartalsvis i undervisningsministeriets regnskab på de respektive finanslovskonti de af skolefondene herved afregnede statstilskud til folkeskolens lærerlønninger og pensioner.

Med hensyn til enkeltheder vedrørende den administrative og regnskabsmæssige brug af afregningsskemaer, regnskabsoversigter og analyseskemaer og disses detaljerede indhold henvises til bilagene 7.3 og 7.4.

3.3.3. *Skolerådernes (skolefondenes) administrative kontrol med tilskudsafregningen og refusionsopgørelserne og grundlaget herfor.*

For så vidt angår skolefondenes administrative kontrol med statstilskuddene til de lærerlønninger ved det landsbyordnede skolevæsen, som forvaltes af fondene, er man af den opfattelse, at der her foretages en kontrolmæssig gennemgang, hvis kvalitet og kvantitet skyldes, at administrationen og forretningsgangen er lagt i ret faste rammer, der omfatter et velorganiseret - omend fra skolefond til skolefond forskelligt udformet - administrations- og kontrolgrundlag i form af ajourførte embedskartoteker og lærerlønskort (lærernes »generalieblad«), standardskemaer for beregning af den enkelte lærers overtimer og standardskemaer indeholdende opgørelse over løntimer og faste ugentlige overtimer i den enkelte kommunes skolevæsen og endelig kommunens skoleplan og undervisningsplan.

Pensionskartoteker over pensionisterne, såvel egenpensioner som enkepensioner, foreligger ligeledes som et veltilrettelagt ajourført administrations- og kontrolgrundlag.

Det bemærkes i forbindelse med foranstående, at der vil være en vis usikkerhed til stede med hensyn til opgørelse af de mere løse tilskudsberettigede lønudgifter som vikarbetalning og i en vis udstrækning også overtimer. Dette forhold søges i et vist omfang elimineret ved en i samarbejde med de enkelte kommuner foretaget årlig total kontrolmæssig gennemgang af disse udgiftsområder.

Hvad angår skolefondenes administrative grundlag for kontrol med tilskudsafregning og refusionsopgørelse fra købstæderne, forekommer skolefondenes forretningsgang her betydeligt mere usikker og i særdeleshed meget forskellig fra skolefond til skolefond.

Forvaltningskontrollen med tilskuddene synes i nogen grad svækket af, at oplysningerne om købstædernes lærere kan være registreret ved skolerådene på mere eller mindre utilstrækkelig måde.

For en del fondes vedkommende er i løbende samarbejde med købstæderne tilvejebragt ajourførte lønningskartoteker (»generalieblad«) for de i købstædernes skolevæsen ansatte lærere, således at kontrol på grundlag heraf kan foretages i disse tilfælde.

Hos en del fonde skorter det imidlertid be-

tydeligt på fyldestgørende registrering af selv disse elementære basisoplysninger.

Hvad angår skolefondenes kvartalsvise kontrol med tilskudsafregninger vedrørende overtimeudgifter, løse vikariatet m. v., er mulighe-

derne her ligeledes ret begrænset hos mange af fondene.

Nogle skolefonde foretager dog i samarbejde med købstædernes skoleforvaltninger en årlig kontrolmæssig gennemgang af disse tilskudsberettigede lønningsydelse.

Kontrollen med statstilskuddene og tilskudsgrundlaget.

4.1. Lovgrundlag og regler for skolefondenes regnskabsvæsen og revision.

Det hjemmelsmæssige grundlag for fondenes regnskab og den i forbindelse hermed etablerede skolefondsrevision vedrørende folkeskolens lærerlønninger og pensioner og de hertil ydede tilskud findes i tilsynsloven.

Det fremgår for det første af lovens § 29, stk. 1, at det for amtsråds kredsen oprettede skoleråd bestyrer den ved lov af 8. marts 1856 §§ 4-8 oprettede skolefond, hvis opgave bl. a er »at fordele statstilskuddene til det kommunale skolevæsen til kommunerne og lærerne i skoleråds kredsen«.

I henhold til samme paragrafs stk. 2 fastsætter skolerådet skolefondens årsbudget, der skal indsendes til undervisningsministeriet inden udgangen af marts måned.

I paragraffens stk. 3 hedder det: »skolerådet drager omsorg for den fornødne kasse- og regnskabsførelse samt lader foretage revision af det aflagte regnskab, påkender de gjorte udsættelser og meddeler kvittering for regnskabet.«

Skolefondenes regnskabsforvaltning og revision er tilrettelagt på grundlag af en betænkning, der blev afgivet i januar 1943 af et udvalg, som undervisningsministeriet havde nedsat den 12. april 1940.

På ministeriets foranledning har skolerådene i 1944 for skolefondene fastlagt regnskabs- og revisionsinstrukser i overensstemmelse med et i betænkningen indeholdt standardforslag. Efter dettes § 2 foreskrives såvel fortløbende talmæssig som kritisk revision, og det pålægges revisorerne i instruksens §§ 2, 5 og 9 bl. a. at påse, at regnskabsinstruksen overholdes, og at udgifterne har hjemmel i lovgivningen, budgettet eller en af skolerådet i øvrigt truffet beslutning samt stikprøvevis kontrollere, at det rette grund-

lag for lønfastsættelse og beregning eller foretagne ændringer er til stede. Ministeriet har henstillet, at revisionen blev varetaget af statsautoriserede revisorer.

Det indskydes, at den således for skolefondenes revision tilrettelagte ordning i øvrigt harmonerer med de i forvaltningskommissionens 7. betænkning anførte principper, jfr. efterstående afsnit 4.3, hvorefter revisionen så vidt muligt bør overlades de kommunale amtslige revisionsorganer til udførelse under ansvar over for staten i henhold til en af vedkommende centralstyrelse udstedt instruks om revisionens art og omfang.

I cirkulærskrivelse af 16. marts 1961 til samtlige skoleråd har undervisningsministeriet i forbindelse med udgifter vedrørende aften- og ungdomsskoler indskærpet skolefondsrevisorenes varetagelse af den kritiske revision, herunder at det påses, at lovens betingelser for ydelse af statstilskud er opfyldt (d.v.s. i praksis at konstatere, at de tilskudsberettigede udgifter er beregnet: rigtigt og er i overensstemmelse med de gældende bestemmelser om lønfastsættelse, normering, undervisningsplaner m.v.).

En sammenfatning af de ovenfor anførte regler og betragtninger m. v. synes ret klart at fastslå, at skolerådet har pligt til at forordne en skolefondsrevision, og at denne lokale revision skal gennemføre talmæssig og kritisk revision af statstilskuddene samt foretage stikprøvemæssig kritisk gennemgang ud fra det underliggende grundlag for lønningernes og pensionernes fastsættelse og beregning m. v.

4.2. Skolefondsrevisorenes praksis.

Ved den i 1963 af 4. revisionsdepartement foretagne undersøgelse, der omfattede de fleste af skolefondene, blev det konstateret, at den

skolefondsrevisorerne i henhold til gældende revisionsinstruks påhvilende revision af fondenes statstilskud til lærerlønninger og pensioner **hidtil** har været praktiseret på meget uensartet måde fra fond til fond. Det gælder både den foretagne almindelige talmæssige revision og den kritiske revision af tilskuddene og de lønnings- og pensionsudgifter, hvortil tilskuddene ydes.

Den talmæssige revision har først og fremmest været præget af forskellighed med hensyn til praksis for revisionens tidsmæssige gennemførelse (d.v.s. hyppighedsgraden i revisionen). Den har således været foretaget kvartalsvis (i forbindelse med afgivelse af kvartalsregnskab til ministeriet), halvårsvis eller én gang om året i forbindelse med regnskabets afslutning. En egentlig fortløbende månedlig talmæssig lønnings- og pensionsrevision i forbindelse med tilskudsforvaltningen som forudsat i revisionsinstruksen synes kun praktiseret i mindre omfang. Hvad angår en løbende, egentlig kritisk revision af tilskuddene ud fra de for fastsættelsen af lønningerne og pensionerne gældende regler og bestemmelser, har en sådan, for så vidt angår folkeskolens lærerpensioner, været gennemført i fornødent og ret ensartet omfang af skolefondsrevisorerne. Disse har derimod for folkeskolelønningernes vedkommende foretaget en meget uensartet revision, der vel nok i overvejende grad har været utilstrækkelig.

Der praktiseres ganske vist i nogle tilfælde en sådan kritisk lønningsrevision, i det væsentligste på stikprøvebasis, men stikprøvernes omfang og hyppighed har gennemgående været meget begrænset.

Ved en helhedsvurdering af den talmæssige og kritiske revision, der har været foretaget fra den lokale revisions side med henblik på at sikre den lokale kontrol med statens tilskud til de her omhandlede udgiftsområder, har skolefondsrevisionens omfang og karakter ikke fuldt ud været afvej et i relation til den ved købstadkommunerne og sognekommunerne forordnede revisionskontrol.

De foretagne undersøgelser synes at have vist, at den købstadkommunale forvaltning varetager en vidtgående *administrativ kontrol* af folkeskolens lærerlønninger, men at den for købstædernes regnskab ansvarlige revision i det væsentlige kun udøver bilags- og talmæssig revision samt almindelig efterregning af tilskudsrefusionerne, men ikke egentlig kritisk lønningsrevision af

lønfastsættelse og beregning på grundlag af gældende lovbestemmelser m. v.

Hvad angår sognekommunernes revision af det stedlige skolevæsens lærerlønninger, har denne efter adspurgte skolefondes opfattelse i det væsentlige bestået i den almindelige tal- og bilagsrevision af lønningsudgifterne, som foretages af de valgte kommunale revisorer, suppleret med amtsrevisors gennemgang af de sogne kommunale regnskaber. For sidstnævnte revisionsinstans vedkommende har der næppe været tale om kritisk revision af lønningerne.

Sammenfattende må man om den i alle revisionsled varetagne egentlige revision af folkeskolelærerlønningerne sige, at denne ikke i kritisk henseende er løbende og af samme dybtgående karakter som statens revision af tilsvarende statslønninger.

For lærerpensionernes vedkommende må skolefondsrevisionen siges i det store og hele at svare i kvalitet til statens revision af statspensioner.

Med hensyn til de nærmere enkeltheder vedrørende omfanget og karakteren af den lokale forvaltnings- og revisionskontrol med lærerlønninger og pensioner henvises til den som bilag 7.71. optagne skrivelse af 8. februar 1964 fra 4. revisionsdepartement til undervisningsministeriet anførte.

4.3. Baggrund og regler for revisionsdepartementets tilsyn.

Revisionsdepartementet, der ikke havde deltaget i arbejdet i skolefondsudvalget af 1940, udtalte i en skrivelse af 20. december 1943 over for finansministeriet om den ved betænkningen tilrettelagte ordning, at alene af rent praktiske grunde kunne denne revision kun i mindre udstrækning blive kritisk, og nogen kompetence over for skolerådet havde revisorerne ikke, når skolerådet i henhold til lovbestemmelserne selv deciderede revisorernes udsættelser. Man kunne imidlertid ikke anse disse lovbestemmelser for at være udtømmende, idet statens interesser ikke var tilstrækkeligt varetaget, og det foreliggende grundlag til skabelsen af ordnede regnskabs- og revisionsforhold var for spinkelt. Uden at tage stilling til, om skolefondene var en amtskommunal eller i realiteten en statslig institution, udtalte revisionsdepartementet, at den mest rationelle og for staten mest økonomiske ordning formentlig ville være, at hele revisionen overgik

til revisionsdepartementet, og at man i hvert fald måtte henstille, at der blev truffet en mere tilfredsstillende ordning til sikring af statens økonomiske interesser over for skolefondene end en af udvalget foreslået kasseinspektørordning, idet man ville holde for, at revisionsdepartementet ikke alene var berettiget, men også var forpligtet til at foretage i hvert fald efterrevision af skolefondenes regnskaber.

Hvad generelt angår revisionsdepartementets virksomhed i forhold til ikke statslige regnskaber har udviklingen i reglerne for denne virksomhed været gjort til genstand for behandling bl. a. i den af administrationsudvalget af 1960 i november 1965 afgivne 5. betænkning, bilag II, side 48, hvoraf fremgår den i det nærmest følgende beskrevne udvikling i reglerne.

Lov nr. 77 af 31. marts 1926 om statens regnskabsvæsen og revision indeholder ikke regler om revision af ikke-statslige regnskaber, hvilket heller ikke ved lovens gennemførelse var så aktuelt, da den overvejende del af statsbudgettet på daværende tidspunkt blev administreret af statens egne centrale og lokale myndigheder. Den efterfølgende periodes omfattende lovgivning om statsstøtte inden for sociale, undervisningsmæssige, erhvervsøkonomiske m. fl. områder gjorde det imidlertid klart, at den statslige revision måtte have mulighed for at foretage efterprøvning inden for disse institutioners regnskaber, uanset at de formelt falder uden for statsregnskabslovens bestemmelser.

Statsregnskabsrådet fremdrog i midten af 1930'erne spørgsmålet overfor finansministeriet, der i 1935 udsendte nogle almindelige retningslinier. Heri fastsattes bl. a., at hovedrevisionen skal have adgang til at foretage efterrevision af regnskaber fra institutioner, der modtager tilskud i form af underskudsdekning, og at det på andre områder, hvor tilskud ydes i forhold til regnskabsmæssige oplysninger, skal påses, at regnskaberne er underkastet betryggende revision.

Som led i bestræbelserne for en decentralisering og forenkling af tilskudsadministrationen foretog forvaltningskommissionen af 1946 en gennemgang af kontrol- og revisionsforholdene inden for alle vigtigere tilskudsområder og af gav betænkninger herom, jfr. kommissionens 7. betænkning af 1950 og dens 8. betænkning af 1951. I en række udtalelser og forslag vedrørende de forskellige revisions- og kontrolorganers indbyrdes forhold gav kommissionen ud-

tryk for, at hovedrevisionen måtte have ret og pligt til at føre et almindeligt overtilsyn med regnskaberne og revisionsforholdene inden for alle de områder, hvor staten yder økonomisk støtte i form af tilskud, lån, garantier etc. Kommissionen gik endvidere ind for, at de tilskudsmodtagende institutioners egen revision så vidt mulig burde udbygges, så den opfyldte de almindelige krav til offentlig revision, hvorved en efterfølgende revision i centralstyrelse og hovedrevision kunne indskrænkes.

Hvad særlig angår forholdet til de kommunale tilskudsordninger og den kommunale revision, bemærkede kommissionen i sin 7. betænkning, at en vidtgående decentralisering af statens økonomiske kontrol med kommunale udgiftsområder synes at være en naturlig konsekvens af den i de senere år stedfundne udvikelse af de opgaver, det er pålagt kommunerne at løse med hel eller delvis refusion fra staten. Denne udvikling havde betydet, at der inden for store dele af den offentlige forvaltning ikke længere kunne drages nogen klar grænse mellem en statslig og en kommunal sektor af forvaltningen, idet en række opgaver løses af stat og kommune i fællesskab. Med hensyn til de udgifter, der afholdes inden for disse områder, ville det derfor heller ikke være rimeligt at anse spørgsmålet om udgiftskontrollen for et rent statsanliggende, men der måtte anlægges den betragtning, at etableringen af den nødvendige kontrol var et spørgsmål af fælles interesse for stat og kommune, som måtte løses - ikke ved at etablere dobbelt eller tredobbelt revision — men ved en enhedsordning af revisionen, der tilfredsstiller de krav, som i almindelighed må stilles til kontrollen inden for den offentlige forvaltning.

Udviklingen i de forløbne år har inden for de fleste tilskudsområder ført til anerkendelse af hovedrevisionens adgang til at indkalde regnskaber fra de pågældende institutioner m. v. til kritisk gennemgang med det formål at påse, at de modtagne statsmidler er administreret i overensstemmelse med forudsætningerne. Det er ligeledes anerkendt, at revisionsdepartementet må have indflydelse på tilrettelæggelsen af revisionen inden for områder, der modtager statsstøtte af væsentligere omfang.

Inden for skolefondsområdet følger revisionsdepartementet de almindelige retningslinier for tilskudsrevision, som de er angivet ovenfor.

4.4. Revisionsdepartementets tilsyns- og revisionspraksis.

I forbindelse med varetagelsen af den løbende talmæssige og kritiske revision af de af undervisningsministeriet aflagte månedsregnskaber fører revisionsdepartementet ordensmæssigt tilsyn og foretager revision af de til skolefondene udbetalte statstilskud til lønninger og pensioner, der opgøres og afregnes over for undervisningsministeriet af skolefondene hvert kvartal under vedlægning af skolefondenes kvartalsregnskabsoversigter. Man kontrollerer endvidere ministeriets anvisning af forskud og de uafregnede forskud i ministeriets mellemregning med fondene.

Over for skolefondene (og de kommuner der

selv beregner og udbetaler lærerløbninger) har revisionsdepartementet anset sine opgaver som værende af tilsynsmæssig karakter. I denne forbindelse har revisionsdepartementet foretaget stikprøvemæssige undersøgelser i de enkelte fonde for at kontrollere, om den af skolefondsrevisorerne foretagne revision sker i det omfang, det foreskrives i revisionsinstrukserne, herunder om revisionsgrundlaget, d.v.s. de i skolefondene foreliggende data, er til stede i et omfang og er anvendt på en måde, som giver revisionsdepartementet sikkerhed for, at der på effektiv måde foretages revision af og fornøden administrativ kontrol med statstilskuddene til folkeskolelærernes lønninger og pensioner.

5. Udvalgets overvejelser og forslag vedrørende lærerløbforvaltning, statistik og centralt lærerregister.

Den i de foregående kapitler foretagne gennemgang viser billedet af en usædvanligt kompliceret og problemfyldt administration. Statslig, købstadkommunal, sognekommunal og amtslig administration griber ind i hinanden på en måde, der i forbindelse med den fastsatte kompetencefordeling og det store antal administrative enheder har medført betydelig uensartethed i den praktiske tilrettelæggelse af forvaltningen og i kontrollen med og revisionen af de statsmidler, der via skolefondene formidles som lærerløbstatstilskud.

I kommissoriet er der peget på, at udvalget skal søge at tilvejebringe større ensartethed.

Udvalget har i overensstemmelse hermed fundet, at en rationel og over hele landet i det væsentlige ensartet administrativ arbejdsgang må være det fælles grundlag for en hensigtsmæssig varetagelse af de opgaver, man her beskæftiger sig med: Beregning og udbetaling af lærerløbninger, revisionsmæssig kontrol heraf og med skolefondenes tilskudsmidler (i det følgende kaldet »løbopgaven«) samt etablering af en moderne statistik, særligt vedrørende lærerforhold, og i forbindelse hermed oprettelse og løbende ajourføring af en central lærerregistratur (i det følgende kaldt »statistik- og registeropgaven«).

Kommissoriet peger videre på, at udvalget bør

overveje anvendelse af moderne EDB-teknik i forbindelse med de omhandlede opgavers løsning.

Tilrettelæggelsen af en ensartet arbejdsgang landet over og i forbindelse hermed anvendelse af moderne EDB-teknik forudsætter et omfattende, detaljeret og tidkrævende planlægningsarbejde. Med dette in mente har udvalget været opmærksom på, at der i forskellige henseender forberedes lovgivning, som kan påvirke grundlaget for løsningen af de administrative problemer, det beskæftiger sig med. Det drejer sig om arbejdet med en kommunalreform, hvorunder der bl. a. kan blive tale om en ændring af amternes stilling som led i den offentlige forvaltning, endvidere om eventuelt ændrede principper for ydelse af statstilskud til kommunale udgifter, herunder til undervisningsvæsenet - et spørgsmål, som byrdefordelingsudvalget beskæftiger sig med - samt endelig om mulige ændringer i lærerløbsystemet, når tjenestemandskommissionen afslutter sin virksomhed. Udvalget har overvejet, om det burde afvente en afklaring af de nævnte forudsætninger for lærerløbforvaltningen m. v., inden man gik i gang med en reformering heraf, resp. om man i forbindelse med nævnte lovgivningsarbejde bør fremkomme med bidrag, der tilsigter, at lovgivningen til sin tid også indeholder baggrund for

tilrettelæggelse af en i administrativ-teknisk henseende rationel forvaltning.

Da en afklaring af de nævnte lovgivningsopgaver vil kunne tage adskillige år og i øvrigt aldrig vil resultere i definitive ordninger, har udvalget ikke ment at burde indtage en afventende holdning. Hertil kommer, at de ændringer i den kommunale struktur og den kommunale forvaltning samt i bestemmelserne om byrdefordelingen mellem staten og kommunerne, der efter det for udvalget foreliggende overvejes, næppe vil kunne få gennemgribende betydning for de forslag, udvalget stiller. De nærmere kompetenceforhold mellem stat, primærkommuner og sekundærkommuner (amter) influerer i sig selv således ikke på afgørende måde på den kontortekniske forvaltningsprocedure, der skal tilrettelægges med henblik på lønopgaven og statistik- og registeropgaven. Det væsentligste er, om en forvaltning i relation til disse opgaver skal finde sted på de nævnte »geografiske« niveauer. Det forhold, at forvaltningen på det sekundærkommunale niveau nærmest kan forventes at blive styrket, bl. a. ved at købstæderne indgår som led i sekundærkommunerne, er i øvrigt overensstemmende med tendensen i udvalgets forslag, der - som det vil blive nærmere omtalt nedenfor - bygger på et styrket samarbejde mellem købstæder og det for skolerådskredsen fælles forvaltningsorgan.

Hvad angår eventuelt ændrede principper for fordelingen mellem stat og kommune af udgifterne til undervisningsvæsenet, da kan dette komme til at påvirke visse enkeltheder i den praktiske udformning af lønopgaven, idet refusionsopgørelser i henhold til den gældende refusionsordning for lærerløbninger tænkes indbygget i den EDB-løsning, som udvalget peger på. »Refusionsprogrammet« vil imidlertid kun være en del, og en ikke særlig central del, af EDB-programmet for lærerløbforvaltningen, og da en ændring af byrdefordelingsreglerne formentlig vil gå i retning af en forenkling, giver spørgsmålet ikke anledning til betænkkeligheder.

En gennemgribende ændring af reglerne for lærerløbberegningen, som måtte blive resultatet af tjenestemandskommissionens arbejde, vil ifølge sagens natur få større betydning for de beregningsfaktorer, der indlægges i EDB-programmet for lønopgaven og statistik- og registeropgaven. Udvalget mener imidlertid ikke, at man skal tillægge dette forhold afgørende betydning. Uanset ændringer i beregningsfaktorerne vil det stadig være de samme basisoplys-

ninger vedrørende de enkelte lærere, der skal registreres og indgå i programmet for løbberegning og statistik m. v., og der skal stadig leveres et »output« med de samme formål for øje: lønbetaling, eventuelt refusionsopgørelser, bogholderi- og regnskabsbilag, revisionsmateriale o.s.v. Selv om det må erkendes, at væsentligt ændrede løbregler må føre til en omprogrammering, så EDB-programmet tager nye løbregler i betragtning på rette måde, vil der ikke blive grund til at kassere den tilrettelagte forvaltningsprocedure og tage den særlig tidkrævende planlægningsopgave op på ny.

Udvalget finder herefter ikke anledning til at tilråde en udsættelse af arbejdet med at rationalisere lærerløbforvaltningen m. v. ved anvendelse af EDB-teknik.

Hvad angår indholdet i kommende lovgivning om den kommunale struktur og forvaltning, om byrdefordeling mellem stat og kommuner og om en ny tjenestemandsløb, går udvalget ud fra, at andre problemer end dem, der har relation til tilrettelæggelsen af en kontorteknisk administrationsprocedure, vil blive afgørende. Udvalget har derfor ikke drøftet konkrete forslag om bestemmelser, man ud fra et forvaltningsmæssigt rationaliseringssynspunkt kunne tilråde indpasset i den omhandlede lovgivning. Udvalget skal imidlertid anbefale, at den i nærværende betænkningens afsnit 2-4 indeholdte redegørelse for den hidtidige forvaltning og dens legale grundlag og de i nærværende og følgende afsnit anstillede betragtninger vedrørende principperne for en i administrativ-teknisk henseende mere hensigtsmæssig arbejdsgang tilstilles de kommissioner og udvalg, der beskæftiger sig med de anførte lovgivningsområder med henblik på, at hensynet til det administrativ-tekniske hensigtsmæssigt kan indgå i de videre overvejelser.

Udvalget finder i øvrigt anledning til at pege på, at en af de største vanskeligheder, måske den største vanskelighed, ved at rationalisere lærerløbforvaltning m. v., ligger i den ringe udbredelse af kendskabet til moderne EDB-teknik og de krav, denne teknik afføder, hvad angår karakteren af administrative procedurer hos de forvaltningsgrene, der skal tilrettelægge det stof, de moderne datamaskiner bearbejder. Hovedproblemerne ved tilrettelæggelsen af en moderne forvaltning, der involverer EDB-teknik, ligger mindre i programmering m. v. i relation til det maskinelle udstyr end i kravene om en minutiøs nøjagtig forberedelse og - i det omfang

mange administrationer er indblandet — ensartetgørelse af de forud liggende administrative procedurer. Da en rationalisering og ensartetgørelse heraf er et selvstændigt mål, som kommissoriet for udvalgets arbejde oven i købet peger på, og da man ved at gå i gang med at indrette lærerlønforvaltningen m. v. med henblik på anvendelse af EDB-teknik under alle omstændigheder opnår at opøve det i kommuner og sekundærkommuner værende administrative personale i moderne administrativ virksomhed, finder udvalget heri en yderligere begrundelse for at tilråde etablering i den kommende tid af en EDB-mæssig lærerlønforvaltning m. v., uanset om der i løbet af nogle år tilvejebringes et i forskellige henseender ændret lovgrundlag for denne forvaltning.

Udover hvad der er nævnt i det foregående, har udvalget måttet lægge vægt på et rent praktisk forhold, nemlig at EDB-teknik i forskellige former allerede er ved at vinde indpas i lærerlønforvaltningen i de lokale administrationer. Således har en del købstæder under seks skoleråd efter aftale med disse i de senere år ladet skolefondene praktisere administrationen af lønberegning og lønanvisning, således at lønningerne til samtlige faste lærere i de pågældende skolerådskredse anvises maskinelt af lokale kommunale hulkortcentraler efter lønprogrammer tilrettelagt i samarbejde med de pågældende skoleråd og disses skolefondes administration og revision. En del købstæder har derhos selv i direkte samarbejde med en kommunal hulkortcentral eller ved anskaffelse af egne hulkortanlæg m. v. indført maskinel teknik (hulkortbasis eller EDB-teknik) i deres lønforvaltning vedrørende samtlige kommunale tjenestemænd, hvorunder også folkeskolelærerne er inddraget.

Udvalget lægger betydelig vægt på, at den nævnte på kommunalt og amtskommunalt initiativ stedfindende modernisering af lærerlønforvaltningen m. v. ved anvendelse af de kommunale hulkortcentralers EDB-teknik dels medfører opbygning af programmer af bekostelig art, dels - og det tillægger man ganske særlig betydning - i vid udstrækning sker efter uensartede principper. Den hastige udvikling på området indebærer således, at man ved vurdering af mulighederne for udvalgets løsning af lønopgaven må tage tidsfaktoren i betragtning og lægge an på at komme de lokale administrationers moderniseringsbestræbelser i forkøbet.

Ved tilrettelæggelsen af en moderne administration med anvendelse af EDB-teknik vil det

ofte betale sig at integrere en række forskellige arbejdsfunktioner. Udvalget har haft dette synspunkt for øje i relation til lønopgaven og statistik- og registeropgaven. Man anser det for vigtigt, at registreringen og rapporteringen af data planlægges omhyggeligt bl. a. med henblik på, at der maskinelt sker anvendelse af de enkelte data i alle relevante forbindelser, således at manuel dobbeltregistrering og dobbelt indberetning undgås.

Udvalget anbefaler endvidere »integrering« af opgaven i den forstand, at købstædernes lærerlønforvaltning m. v. koordineres med amtskommunernes i skoleråd/skolefond, således at der sker en fælles udnyttelse af de muligheder, som anvendelse af EDB-teknik indebærer. Udvalget tilråder, at et sådant samarbejde søges tilvejebragt på frivilligt grundlag, og da man har forventninger om, at de kommunale organisationer vil anbefale købstæderne at indgå i samarbejdet, og da dette, som senere vil blive omtalt, kan være forbundet med økonomiske fordele for købstæderne, har udvalget begrundet formodning om, at de fornødne aftaler ret hurtigt vil kunne træffes mellem købstæderne og amtsadministrationerne.

Der er endvidere i udvalget enighed om, at opgaverne bør løses på ensartet måde over hele landet, d.v.s. i samtlige skolerådskredse, således at forstå, at den forudgående administrative arbejdsprocedure, blanketgrundlaget herfor og EDB-programmet bliver ensartet over hele landet. Denne ensartethed er ønskelig af hensyn til samspejlet mellem central og lokal forvaltning og af hensyn til at befordre ensartethed i lokale afgørelser af ensartede problemer. Hertil skal man føje som noget for udvalget vigtigt, at tilvejebringelse af en moderne statistik byggende på EDB-teknik og ensartet for hele landet nødvendiggør, at de oplysninger, der via de regionale EDB-centraler kan stilles til rådighed for statistikopgaven, fremkommer på ensartet måde.

I denne forbindelse skal allerede nu bemærkes, at der i udvalget er enighed om, at statistik- og registeropgaven er en naturlig opgave for de centrale myndigheder og — ligesom elevstatistikken for folkeskolen - bør henlægges i maskinel henseende til I/S Datacentralen.

Man har drøftet, om de anførte synspunkter burde føre til, at man anbefalede centralisering af lærerlønforvaltning eller centralisering af visse hidtil decentralt placerede funktioner i relation til lærerlønforvaltningen, eller om man bør anbefale, at der bygges kontinuerligt videre

på det nu gældende administrative system. I forbindelse hermed har det været overvejet og drøftet, om den maskinelle del af administrationsproceduren burde centraliseres ved den af staten og kommunerne i fællesskab ejede Data-central, eller om man burde betjene sig af de kommunale (regionale) EDB-centraler.

Udvalgets overvejelser er mundet ud i, at man vil anbefale, at man indtil videre baserer sig på det nugældende administrative system udbygget ved et stærkere samarbejde mellem købstæder og skolefonde, og således at disse instanser samarbejder med de regionale EDB-centraler. Medvirkende til dette standpunkt har bl. a. været, at de særlige problemer ved at introducere EDB-tekniikkens administrative forudsætninger i de regionale administrationer formentlig kompliceres mindre, såfremt der ikke samtidig sker en centralisering og dermed også i princippet væsentlig omflytning af traditionelle arbejdsområder. Endvidere har man den opfattelse, at der i introduktionsperioden kan drages fordel af det fysisk nærmere samarbejde, som muliggøres ved tilstedeværelsen af et antal regionale EDB-centraler, der igennem en årække har haft samarbejde med kommunale og amtslige instanser om udførelse af maskinel beregning og anvisning af tjenestemandslønninger m. v.

Udvalget er imidlertid opmærksom på, at den regionale løsning rejser problemet om i praksis og løbende at sikre ensartetheden i de manuelle rutiner og de maskinelle EDB-programmer, og man anbefaler derfor, at man ved den praktiske opgaveløsning holder muligheden åben for en teknisk centralisering senere hen.

Udvalget har endelig været inde på overvejelser om, hvad omlægning af lærerlønadministrationen m. v. fra den nuværende mere eller mindre manuelt prægede forvaltning til mere moderne EDB-teknik vil medføre i omkostningsmæssig henseende. Man er imidlertid kommet til, at realistiske omkostningsberegninger kun meget vanskeligt lader sig gennemføre. Det er for det første særdeles vanskeligt at fastslå, hvad den nuværende lærerlønforvaltning koster. Man henviser i den henseende til det i de foregående kapitler anførte, hvoraf fremgår, at lærerlønforvaltningen er tilrettelagt på vidt forskellig måde fra skolerådskreds til skolerådskreds. Dernæst er fordelingen af amtskontorenes administrationsudgifter mellem skoleadministration og andre administrative opgaver foretaget på forskellig måde fra amt til amt og indeholder i det

hele taget et vilkårligt element, idet der i vid udstrækning anvendes det samme personale til løsning af opgaver henhørende under forskellige administrationsområder. Hertil kommer, og det lægger udvalget særlig vægt på, at der ikke er tale om blot at ændre en manuel forvaltning til en maskinel, men om at opnå helt andre resultater af den stedfindende forvaltning. I denne forbindelse skal man pege på, at der i det for udvalgets arbejde til grund liggende kommissorium i og for sig ikke peges på, at lærerlønforvaltning m. v. bør tilrettelægges på en anden måde end hidtil for derved at opnå en driftsøkonomisk besparelse, men på, at den nuværende forvaltning i forskellige henseender er utilfredsstillende, ubetyrtygende og ikke i praksis giver mulighed for en ensartet kritisk revision. Omlægningen af lærerlønforvaltningen m. v. til EDB-system har således først og fremmest til formål at sikre en forbedret forvaltning, og udvalget er ikke i tvivl om, at der i så henseende vil kunne opnås betydelige resultater. Hertil kommer endelig, at en tilrettelæggelse af lærerlønforvaltningen m. v. ved anvendelse af EDB-teknik rummer mulighed for samtidig tilvejebringelse af en moderne lærerstatistik, således at de centrale og lokale myndigheder kan opnå et hurtigere og mere udbygget vurderingsgrundlag for deres dispositioner på undervisningsområdet, hvilket efter omstændighederne vil kunne være forbundet med endog betydelige økonomiske fordele.

En sådan mulighed foreligger ikke på tilsvarende måde, så længe lærerlønforvaltning m. v. dels er uensartet fra skolerådskreds til skolerådskreds, dels bygger på forskelligartet og forældet teknik. I denne forbindelse skal man nævne, at det har været nødvendigt for undervisningsministeriets økon.-stat. konsulent at etablere en »nødstatistik« til belysning af lærerproblemerne, idet det administrative behov herfor inden for undervisningsadministrationen såvel som økonomiministeriets behov derfor med henblik på tilrettelæggelsen af tjenestemandskommissionens arbejde har nødvendiggjort tilvejebringelse af lærerstatistiske oplysninger. Den opbyggede lærerstatistik vil imidlertid ikke på længere sigt kunne gøre fyldest, og derfor vil en moderne lærerstatistik, der vil kunne fremkomme som et sideprodukt til en over hele landet ensartet tilrettelagt lærerlønadministration ved anvendelse af EDB-teknik, være et tungtvejende argument for den omlægning og rationalisering af lærerlønforvaltningen m. v., hvor-

om der stilles forslag i nærværende betænkning.

Udvalget skal herefter afholde sig fra at fremkomme med en bedømmelse af mulighederne for at opnå driftsøkonomiske besparelser ved indførelse af EDB-teknik i lærerlønforvaltningen m. v. Erfaringer fra andre områder, hvor EDB-teknik er bragt i anvendelse ved løsning af administrative opgaver, tyder på, at administrationsudgifterne efter en sådan omlægning normalt ikke er mindre end før omlægningen, men at resultatet først og fremmest er en forbedret og hurtigere administration, der samtidig afkaster øgede oplysninger til anvendelse som dispositionsgrundlag inden for de pågældende områder. I de skoleråds kredse, hvor man har indført mere eller mindre avancerede EDB-systemer i lærerlønforvaltningen i samarbejde med købstæderne, synes man at have gjort de samme erfaringer som nys nævnt, idet der dog specielt for de i ordningerne involverede købstæder synes at være opnået efter omstændighederne ikke ubetydelige besparelser ved administrativt arbejdes overførsel til skoleråd/skolefond. Endelig skal man nævne, at strukturen i de administrative udgifter ændres ved indførelse af EDB-teknik, idet de faste omkostninger bliver større end hidtil, hvorimod de løbende udgifter, specielt de såkaldte marginaludgifter, d.v.s. omkostningsforøgelsen ved udvidelse af de administrative opgaver, bliver endog meget væsentligt mindre.

Sammenfattende er det herefter *udvalgets forslag*, at der indtil videre med skolerådene som administrerende led for de i skoleråds kredsen henhørende kommuner, herunder købstæderne, foretages en modernisering og over hele landet ensartet tilrettelæggelse af lønopgaven med anvendelse af EDB-teknik ved de regionale EDB-centraler. Statistik- og registeropgaven foreslås henlagt maskinelt til Datacentralen med undervisningsministeriet som administrerende organ, og der sker en sammenbygning mellem de til regionale henholdsvis centrale instanser henlagte opgaver derved, at de regionale lønprogrammer tilrettelægges sådan, at de direkte kan afgive oplysninger til brug for statistik- og registeropgaven. I fortsættelse heraf ønsker udvalget at understrege, at tilrettelæggelsen af lønopgaven og de i forbindelse hermed ved de regionale EDB-centraler opbyggede programmer må ske på en sådan måde, at det senere vil være muligt at udføre arbejdet centralt, såfremt de

til sin tid foreliggende forudsætninger i administrativ henseende måtte tale derfor.

Administrationsrådets repræsentant er principielt tilhænger af en sådan centralisering og peger i denne forbindelse på, at forvaltningsnævnet i 1962 under sin gennemgang af undervisningsministeriets har henstillet, at der foretages en undersøgelse af mulighederne for en effektivisering og forenkling af tilskudsforvaltningen ved nedlæggelse af skolefondene. Rådets repræsentant mener, at nærværende udvalgs arbejde har understreget behovet for en sådan undersøgelse, men skal ikke udtale sig imod, at man, indtil resultatet heraf måtte foreligge, iværksætter en regional løsning som forslået.

Udvalget har ikke fundet det praktisk inden for rammerne af udvalgsarbejdet at udforme et detaljeret forslag til arbejdsprocedure for forvaltning, udbetaling, administrativ kontrol og revision af lærerlønninger og de i forbindelse hermed involverede tilskudsmidler samt endvidere til en hermed forbunden tilrettelæggelse af indsamling og bearbejdelse af data med henblik på en moderne lærerstatistik og et løbende ajourført centralt lærerregister. Det skal blot kort bemærkes, at udgangspunktet må være en nøje definition af det »output« fra EDB-enhederne, der ønskes i form af lønspecifikationer, refusionsopgørelser, rekapitulation af løndelev, checks, lønoverførselsbilag og bogholderi- og regnskabsbilag samt af de oplysninger vedrørende de enkelte lærere, der ønskes tilvejebragt med henblik på en moderne lærerstatistik og et løbende ajourført centralt lærerregister.

Tilrettelæggelsen af den administrative arbejds gang og udformningen af et EDB-program forudsætter stillingtagen til et utal af enkeltheder, og efter udvalgets opfattelse kan dette mest hensigtsmæssigt ske i forbindelse med planlægning af *en standardløsning på et konkret grundlag*.

Det foreligger for udvalget oplyst, at skolerådet for Randers amt, der i lærerlønforvaltningen anvender moderne maskinel teknik, agter at foretage en yderligere modernisering i samarbejde med den kommunale hulkortcentral i Århus. Udvalget foreslår, at der optages samarbejde med Randers amts skoleråd med henblik på at udvikle et standardprogram på konkret grundlag. Udvalget skal foreslå, at undervisningsministeriet nedsætter en midlertidig arbejdsgruppe med den opgave at følge det mellem Randers amts skoleråd og hulkortcentralen

i Århus således etablerede samarbejde med henblik på, at resultatet kan blive en sådan løsning, som er afpasset også til den centrale statistik- og registeropgave, at ministeriet vil kunne anbefale, at de øvrige skolefonde og de til disse knyttede købstæder anvender den.

I arbejdsgruppen foreslås foruden repræsentation for Randers amts skoleråd og skolefondsrevision udpeget en medarbejder fra 4. revisionsdepartement og to medarbejdere fra undervisningsministeriet med særligt kendskab til henholdsvis folkeskolens lærerlønforhold og ministeriets statistik. Arbejdsgruppen bør have bistand fra de tekniske enheder (kommunernes hulkortcentraler og I/S Datacentralen), ligesom sagkyndige fra administrationsrådets sekretariat bør kunne give orientering. Endvidere bør arbejdsgruppen i øvrigt kunne tilkalde andre sagkyndige.

Når arbejdsgruppen har afsluttet sit arbejde, og såfremt ministeriet kan tilslutte sig dens indstilling, bør der nedsættes en permanent EDB-gruppe med den opgave at vejlede de regionale forvaltningsorganer med at tilrettelægge og indføre det foreslåede system og endvidere at overvåge, at der ikke udvikler sig individuelle afvigelser, samt endelig at tage stilling til de programændringer og dertil knyttede ændringer i administrative procedurer, som måtte følge af ændrede lovregler og administrative forskrifter i øvrigt. I dette permanente EDB-organ bør være repræsentation for såvel den sekundærkommunale som primærkommunale administration samt for den lokale revision. Endvidere bør undervisningsministeriet være repræsenteret på samme måde som foran anført i forbindelse med den midlertidige arbejdsgruppe. Endelig bør i det permanente EDB-organs løbende arbejde deltage en sagkyndig i EDB-problemer.

5.1. Særlige betragtninger vedrørende revisionen af lærerlønninger.

Udvalget finder, at der til skolefondenes revisionsordning principielt må stilles følgende hovedkrav - uanset den tekniske tilrettelæggelse af lærerlønforvaltningen:

1. Skolefondenes egne indtægter og udgifter må underkastes revision — talmæssigt såvel som kritisk - efter tilsvarende regler, som gælder for statens regnskaber. Kravet motiveres fra statens side af et tungtvejende statsligt element i fondenes økonomi, og kommunerne er enige i kravet

også for den del af skolefondenes udgifter, der betales af kommunerne.

2. Det må gennem skolefondsrevisionen påses, at lærerlønningerne m. v. har været underkastet en beregningsmæssig og kritisk revision, der sikrer, at udgiftsberegningen er i overensstemmelse med gældende bestemmelser om lønfastsættelse, normering, skole- og undervisningsplaner, fordelingsnormer m. v. Statens interesse i, at dette krav, som ikke adskiller sig fra en offentlig revisions normale opgaver, bliver tilgodeset, motiveres af, at statstilskuddet beregnes af de faktiske udgifter og udgør en væsentlig del af disse.

Kommunerne har tilsvarende interesse med hensyn til de skolefondsudgifter, de bærer, herunder også repartitionerne på kommunerne.

Udvalget er af den opfattelse, at manglerne ved den nuværende revisionsordning for skolefondene har tilknytning til disse principielle krav.

Det har således været vanskeligt at opfylde det første krav, fordi fondenes revision varetages af en række selvstændige revisorer, hvis virksomhed ikke er koordineret. De i sin tid (i 1944) udarbejdede revisionsinstrukser indeholder nok en række fælles regler, men for den kritiske revisions vedkommende er de ikke så fyldestgørende, at de har kunnet danne basis for udvikling af en ensartet revisionspraksis, svarende til statens regler.

Som det fremgår af det i foranstående afsnit 4 anførte om den stedfindende lokale revisions omfang og kritiske karakter, er der ikke en klar opdeling af revisionsansvaret vedrørende lærerlønningerne mellem skolefondsrevisorerne og de kommunale revisorer. Skal det andet hovedkrav derfor opfyldes, uden at der foretages dobbeltrevision, må det forudsættes, at der fastlægges en klar opdeling af revisionsansvaret mellem de nævnte lokale revisioner.

Hvad angår det første hovedkrav, skal udvalget i øvrigt bemærke, at kravet om etablering af en ensartet revision efter statens regler naturligvis kunne føre til overvejelser om at henlægge revisionen til en central myndighed. Denne kunne være revisionsdepartementet eller en under undervisningsministeriet etableret intern revision. Spørgsmålet har, som det fremgår af afsnit 4, været rejst af revisionsdepartementet i 1943, og den udvikling i skolefondenes virksomhed og økonomi, som siden har fundet sted, kunne for så vidt tale for, at spørgsmålet

underkastes en mere indgående overvejelse. Dette kunne yderligere begrundes med den foreslåede overgang til beregning og anvisning af lærerlønningerne ved EDB på basis af et fælles lønprogram for alle skolefonde. At fondenes forvaltning forbliver decentraliseret ved myndigheder med nærmest kommunal eller selvejende status, synes i den forbindelse ikke at tale afgørende imod en central revisionsordning.

Udvalget finder på den anden side, at andre synspunkter, jfr. de foran i afsnit 4 refererede udtalelser fra forvaltningskommissionens 7. betænkning, kunne tale for en bevarelse af den nuværende decentrale revisionsordning.

Uanset hvad der i disse henseender således kan anføres, ville en overgang til central revision kræve lovændringer, der formentlig måtte anses for at være af så principiel karakter, at det ligger uden for dette udvalgs naturlige opgave at stille forslag derom. Revisionsdepartementets repræsentant i udvalget har dog givet udtryk for, at man fra revisionsdepartementets side må forudsætte, at spørgsmålet kan tages op, såfremt der sker væsentlige ændringer i skolefondenes administrative stilling, eller der foretages eventuel ændring af lovbestemmelserne om skolerådenes opgaver m. v. som følge af en ny kommunallov, og hvis der sker en overgang til central databehandling af alle folkeskolens lærerlønninger.

For at opnå sikkerhed for en ensartet og fyldestgørende kritisk revision under den nuværende decentraliserede revisionsordning må der efter udvalgets opfattelse lægges vægt på en ændret udformning af revisionsinstruksen, der danner grundlag for de enkelte skolefondes aftaler med revisorerne. Man må i denne henseende tillægge det væsentlig betydning, at instruksbestemmelserne udgives som et centraladministrativt direktiv til skolerådene, hvilket næppe er uforeneligt med lovbestemmelsen om, at skolerådet lader foretage revision af fondenes regnskaber.

For endvidere at styrke undervisningsministeriets og revisionsdepartementets muligheder for at følge forvaltningen og revisionen i de enkelte skolefonde, bør direktivet om revisionsinstruksen indeholde en bestemmelse om skolefondsrevisors pligt til periodisk indberetning om revisionens gennemførelse. Endvidere vil det være rimeligt at kræve, at regnskabsindberetningen fra skolefonden til undervisningsministeriet for så vidt angår årsregnskabet af revisor forsynes

med en standard-påtegning, der slutter med attestation om, at revisionen er udført i overensstemmelse med revisionsreglementets bestemmelser.

Indholdet af en sådan ny revisionsinstruks vil på væsentlige punkter blive påvirket af en eventuel overgang til EDB-teknik i lønforvaltningen, jfr. nedenfor.

Hvad angår det andet hovedkrav om en klar opdeling af revisionsansvaret vedrørende lærerlønberregning m. v., ville en naturlig opdeling under den nuværende administrative ordning fremkomme ved at fastslå, at ansvaret for den umiddelbare talmæssige og kritiske revision af lønberregningerne må påhvile den myndighed, der varetager beregning og anvisning af lønningerne. Heraf vil følge, at lønningsrevisionen i købstadkommuner samt i sognekommuner med købstadordnet skolevæsen i almindelighed må udføres af den stedlige kommunale sagkyndige revision for så vidt denne findes, medens lærerlønninger i sognekommunerne med alene landsbyordnet skolevæsen må revideres af skolefondsrevisionen. Denne opdeling, der vil svare til normal revisionspraksis, er imidlertid ikke blevet fulgt i alle tilfælde inden for det her omhandlede område. Dette skyldes formentlig, at der ikke i cirkulærer eller på anden måde af de tilsynsførende myndigheder er taget stilling til placeringen af revisionsansvaret under sådanne forhold. Hertil kommer, at der ikke er pålagt kommunerne i Danmark nogen pligt til at etablere en sagkyndig revision, selv om købstadkommunerne og efterhånden også et stort antal sognekommuner har indgået aftaler om sagkyndig revision af kommunens regnskaber. En konsekvens af foranstående og af den foreslåede opdeling af revisionsansvaret vil herefter være, at en kommune, der påtager sig selv at beregne og udbetale lærerlønninger, også må kunne pålægges at etablere en sagkyndig revision på dette område, såfremt en tilfredsstillende revisionsordning i kommunen ikke allerede forefindes.

Hvor revisionsansvaret herefter påhviler *de kommunale revisorer*, må skolefondsrevisionen i det store og hele kunne henholde sig til den forudgående revision for så vidt angår rigtigheden af de lønningsbeløb, hvoraf statens tilskud beregnes. Det vil være naturligt at kræve, at kommunerne mindst én gang om året fremsender attest eller beretning fra den kommunale sagkyndige revision om den udførte talmæssige og kritiske revision af de af kommunen i det forløbne regnskabsår udbetalte lønbeløb. Om-

vendt må den kommunale sagkyndige revision i tilfælde, hvor *skolej'ondsrevisionen* har ansvaret for lønberegningernes rigtighed, kunne henholde sig til denne revision ved kontrollen med kommunernes udbetalinger til skolefonden.

Anvendelse af EDB inden for lærerløbforvaltningen i overensstemmelse med foranstående forslag om en løsning på regional basis vil efter udvalgets opfattelse få betydning for revisionen på følgende punkter:

— Skolefondsrevisorerne vil få ansvaret for revision af samtlige lærerløbninger inden for skolefondens område.

— Revisorerne vil kunne drage nytte af EDB-teknikken ved tilrettelæggelse af deres beregningsmæssige og kritiske revision.

— EDB-teknikken vil ligeledes kunne udnyttes af revisionsdepartementet ved varetagelse af den centrale kontrol med skolefondsregnskaberne og de til grund for disse liggende lønberegninger.

Man finder, at de nævnte forhold alle vil kunne bidrage til en mere ensartet og effektiv revision af lærerløbningerne og derved imødekomme den af revisionsdepartementet rejste kritik af den nuværende revisionspraksis.

Udvalget finder, at det vil være rimeligt, når den samlede lærerløbningsrevision henlægges til skolefondsrevisorerne, at det i revisorerens instruks præciseres, hvorledes løbningsrevisionen forudsættes tilrettelagt. En sådan mønsterplan for revisionen må opstilles i nær tilknytning til EDB-programmet.

Om EDB-programmet for lærerløbninger kan det formentlig allerede på nuværende stadium forudsættes, at det i lighed med allerede gennemførte standardløbprogrammer kommer til at omfatte en revisionsprocedure, der indgår i den samlede lønberegningskørsel. Proceduren medfører, at der automatisk i forbindelse med hver løbkørsel fremkommer et særligt revisionsoutput, mere eller mindre omfattende alt efter den indlagte faste revisionsprocedure og de ændringer i denne, som beordres for den enkelte løbkørsel.

Den faste revisionsprocedure vil først og fremmest have til formål at give revisor let adgang til at analysere alle væsentlige ændringer i de udbetalte løbninger i forhold til sidste løbkørsel. Den må derfor udskille de vigtigste ændringsgrupper (nytilkomne og afgåede løbmodtagere, efterreguleringer, overgang fra bagudtil forudløbning m. m.), så de enkelte tilfælde af denne art kan underkastes kritisk revision. For andre ændringer kan der blive tale om ud-

skillelse, hvis størrelsen overstiger en vis procent eller et vist beløb. Den faste revisionsprocedure bør endvidere omfatte fremstilling af differencesummer for de enkelte løbkonti i forhold til forrige kørsel samt materiale til nærmere afstemning af differencerne.

Det må forudsættes, at den faste revisionsprocedure er ens for alle skolefonde. Detaillerne med hensyn til revisionsprocedurens indhold og det faste output, som stilles til rådighed for alle revisorer, må afgøres som led i systemoplæg og programmering. Det er derfor vigtigt, at revisionen er repræsenteret i den af udvalget foreslåede midlertidige arbejdsgruppe, der skal beskæftige sig hermed.

Ændring i revisionsprogrammet og dermed i det faste output skal kunne foretages løbende inden for de muligheder, som programmet åbner (normalt vil der være adgang til at indrapportere nye ordrer om de kriterier, efter hvilke ændringer i de enkelte løbdele skal udskilles). Der rejser sig i dette tilfælde, hvor revisionen er fordelt mellem en række revisorer, det spørgsmål, hvem der skal træffe afgørelse om indrapportering af ændringer. Der er bl. a. til løsning heraf behov for den af udvalget foreslåede permanente EDB-gruppe, hvori skolefondsrevisorerne er repræsenteret og kan tage initiativ til indrapportering til revisionsprogrammet.

Foruden revisionsproceduren vil revisionen naturligvis være interesseret i omfanget af den datakontrol, der indlægges i maskinens almindelige beregningsprogram, og de kontrolrutiner, som eventuelt vil blive opstillet for den forudgående administrative behandling af løbdataene hos skolefondene. Også af hensyn til drøftelsen heraf vil det være af betydning, at revisionen deltager i ovennævnte midlertidige arbejdsgruppe. Ændringer af vedtagne kontrolforanstaltninger i eller uden for den maskinelle behandling bør ikke kunne gennemføres uden vedtagelse i den permanente EDB-gruppe, hvori den lokale revision som nævnt foreslås repræsenteret.

Det må formentlig forudsættes, at skolefondsrevisorerne i forbindelse med overgangen til EDB-systemet foretager en særlig gennemgang af input-materialet, der kommer til at danne grundlag for den videre EDB-procedure.

Udvalget forudsætter, at revisionsdepartementet på de væsentligste punkter dækker sit tilsynsansvar over for lærerløbregningen gennem medvirken ved udfærdigelse af revisionsinstruksen, og den deri indeholdte plan for løb-

ningsrevisionen, og ved deltagelse i udformningen af EDB-programmet og specielt den dertil knyttede faste revisionsprocedure. Man går i øvrigt ud fra, at revisionsdepartementet — som hidtil — ved lejlighedsvis besøg ved skolefondene holder sig underrettet om tilrettelæggelsen af

den administrative og revisionsmæssige kontrol og via det permanente EDB-udvalg eventuelt tager initiativ til en generel kontrol af EDB-proceduren, f. eks. ved testning af programmet i de enkelte EDB-centraler.

6. Udvalgets overvejelser og forslag vedrørende pensionsforvaltningen.

Medens antallet af lærere, som vil kunne indtages under det foran foreslåede regionale lønudbetalingssystem, vil andrage 25.000-30.000, må det påregnes, at antallet af pensionsudbetalinger til folkeskolens lærere kun uvæsentligt vil overstige 3.000. De synspunkter, som foran er gjort gældende med hensyn til en rationel tilrettelægning af lønudbetalingen til lærerne, baseret på regionale administrationsenheder, vil som følge heraf ikke kunne lægges til grund ved det langt færre antal pensionsudbetalinger.

Såfremt de nugældende lovbestemmelser om pensionsudbetaling skal opretholdes, må en central maskinel anvisning tilrettelægges, således at der foretages afregning til de enkelte skolefonde.

Efter et standardprogram på EDB-basis kunne man f. eks. lade I/S Datacentralen anvisne pensionerne for samtlige 25 skolefonde, således at hver af disse bliver en direkte enhedsansvarlig administration over for Datacentralen og efter foretagen fastlæggelse af pensionens størrelse afgiver (ved oprettelsesblad for pågældende pensionist) indberetning (input) til den tekniske enhed, der derefter anviser pensionsbeløbet til bank- eller postgirokonto, meddeler bogholderi-output til skolefonden og revisionsoutput til fondens revision samt årlig skatteopgørelse til pensionisten.

Det forudsættes, at den tekniske enhed foretager den almindelige pristalsregulering af pensionerne.

Ovenstående forslag tilsigter kun meget løst at skitsere en løsning, hvis forudsætninger som nævnt er, at I/S Datacentralen anviser samtlige pensioner og er producent af nødvendigt bogholderi- og revisionsoutput, og at 25 skoleråd (skolefonde) hver især som inputgivere er direkte ansvarlige over for Datacentralen.

Set i forhold til den nuværende forvaltning af

lærerpensionerne må en løsning som den skitserede nok siges at være et rationelt fremskridt af flere grunde. For det første vil en sådan standardløsning samtidig kunne sikre et statistisk output til central administrativ brug, hvorved man får oplysninger om den totale lærerpensionistbestand, dennes fordeling, afgang fra og tilgang til bestanden og dermed afgang fra lærerbestanden. Oplysningerne er faktorer, der er nødvendige ved lærerprognoser m. v. og budgettering af pensionsudgifter.

De omhandlede oplysninger kan i dag kun fås ved indsamling af opgørelser fra samtlige skolefonde.

For det andet opnås ensartethed ved samtlige skolefonde, hvad angår anvisninger af pensionerne og de dertil hørende output til regnskab og revision. Dette må siges at have nogen rationaliseringsvirkning, da det bør tages i betragtning, at den overvejende del af de 25 fonde i dag vel administrerer pensionerne traditionelt uden anvendelse af moderne kontorteknik (hulkort eller EDB).

Med hensyn til spørgsmålet om en sådan løsnings virkninger i henseende til arbejdslettelse og økonomiske konsekvenser bemærkes, at der som nævnt formentlig er tale om en samlet pensionistbestand på omkring 3.000 personer, og at den årlige tilgang måske drejer sig om 600—700 pensionister. Disse tal fordelt på de enkelte 25 skolefonde antyder, at det arbejde, der er forbundet med den enkelte fonds pensionsforvaltning, ikke er af særlig omfattende art, og at de arbejdsmæssige og økonomiske besparelser nærmest må ses på længere sigt og i relation til, om den arbejdskraft, der frigøres ved en sådan løsning, kan sættes ind med økonomisk fordel på andre arbejdsaktiviteter inden for det pågældende område.

Det bør derhos tages i betragtning, at pensionerne i realiteten er statspensioner, og at en central kørsel af disse må ses i relation til, at I/S Datacentralen i forbindelse med egentlige statspensioner formentlig vil tilrettelægge et standardprogram for disses anvisning.

Endvidere bør man ved en økonomisk vurdering have for øje, at EDB-løsninger, der allerede nu anvendes af nogle fonde, måske med mindre ændringer kan indføres som standardløsninger hos samtlige fonde. I sidste tilfælde vil etableringsudgifterne veje mindre i udgiftsbilledet.

Den ovenfor groft skitserede løsning, som hviler på den forudsætning, at den vil kunne etableres uden ændring af lovreglerne, har den mangel, at den ikke indebærer nogen rationalisering, hvad angår det finansielle afregningssystem mellem undervisningsministeriet og fondene. Udvalget må, hvad angår det sidste forhold, finde det økonomisk rationelt, om der i forbindelse med en maskinel centralanvisning af pensionsudbetalingerne samtidig kunne udskrives »regnskabsoutput« direkte til undervisningsministeriets bogholderi, der under det nugældende system anviser månedsforskud til fondenes pensionsudbetalinger, som derefter afregnes kvartalsvis ved indsendelse af fondenes kvartalsregnskaber til ministeriet.

En eliminering af forskuds- og refusionslinierne mellem ministeriet og fondene ved at erstatte disse med alene en udbetalingslinie til den enkelte pensionist og et samlet posteringsoutput i linie direkte til bogholderiet må anses for en mere ønskelig forenkling, der imidlertid har til følge, at pensionerne udgår af fondenes regnskab.

En ordning som den ovenfor skitserede har endvidere den svaghed, at den forudsætter 25 ansvarlige administrationsenheder i forhold til Datacentralen, som under de førte forhandlinger i øvrigt har givet udtryk for, at der må næres tvivl om, at en ordning med et så ringe antal ekspeditioner fra hvert inputorgan kan virke tilfredsstillende.

Udvalget er herefter kommet til det resultat, at en tilfredsstillende forenkling af beregning og udbetaling af folkeskolens pensioner alene kan opnås ved flere ændringer i den nuværende kompetencefordeling og ved hertil svarende ændringer i den nugældende lovgivning. Udvalget har i sine overvejelser i særlig grad lagt vægt på, at de for folkeskolens pensioner gældende regler er de samme, som er fastsat for pensioner til statens tjenestemænd, og at behandlingen og

udbetalingen af de sidstnævnte pensioner — bortset fra enkelte store grupper - er centraliseret i økonomiministeriet.

Man har været opmærksom på, at de forskellige funktioner inden for pensionsforvaltningen for folkeskolens lærere er delt mellem undervisningsministeriet, skolerådene og skolefonde, og at der på et tidligere tidspunkt er sket udlægning fra undervisningsministeriet til skolerådene af beregningen af grundpensionen.

Udvalget er bekendt med, at økonomiministeriet har planer om at lade anvisningskontorets funktioner, d.v.s. beregning af lovbundne reguleringer og egentlig anvisning af pensionsbeløb, overgå til behandling ved EDB-teknik. Det må herefter anses for nærliggende at søge de funktioner, som hviler på skolefonde, og som ganske svarer til de funktioner, der for statspensionernes vedkommende er henlagt til økonomiministeriets anvisningskontor, flyttet til dette kontor.

Det er herefter et spørgsmål, til hvilken myndighed man mest hensigtsmæssigt kan henlægge de funktioner, som for statspensioners vedkommende udføres af økonomiministeriets pensionskontor, og som, for så vidt angår folkeskolens pensioner, er delt mellem skolerådene og undervisningsministeriet.

En ordning, hvorefter skolerådene — efter kontrol af basisoplysninger og sædvanlig beregning af grundpension — afgav pensions sagen til økonomiministeriets anvisningskontor til beregning af lovbundne reguleringer og anvisning, vil skabe visse u hensigtsmæssige ekspeditioner i de tilfælde, hvor afgørelsen af enkeltspørgsmål i pensions sager skal træffes af undervisningsministeriet, og desuden skabe problemer af revisionsteknisk art.

Den mulighed at henlægge skolerådernes nuværende funktioner til undervisningsministeriet vil betyde en arbejdsudvidelse i dette ministerium, og det må betegnes som lidet rationelt at etablere et ministerielt »pensionskontor« af det omfang, der her er tale om, som skal arbejde parallelt med økonomiministeriets pensionskontor.

Den mest rationelle ordning ville være, at økonomiministeriets pensionskontor overtog såvel undervisningsministeriets som skolerådernes funktioner, og samme ministeriums anvisningskontor overtog skolefondenes funktioner. Der ville herved ske en flytning af kompetence til økonomiministeriet fra undervisningsministeriet, som derved med hensyn til folkeskolelærere ville

blive stillet på samme måde, som dette ministerium nu er det vedrørende lærere ved statsgymnasier og -seminarier.

Det foran nævnte forhold, at skolerådernes nuværende funktioner på et tidligere tidspunkt er blevet udlagt til skolerådene efter hidtil at være udført i undervisningsministeriet bør efter udvalgets opfattelse ikke være til hinder for gennemførelse af hensigtsmæssige forenklinger, som foretages under ganske andre forudsætninger, navnlig med hensyn til kontortekniske muligheder.

Udvalget skal herefter indstille, at der af undervisningsministeriet optages forhandling med økonomiministeriet om tilrettelægning af en ordning, hvorefter ekspeditionsgangen for folkeskolens pensioner tilrettelægges på samme måde som ekspeditionen af pensioner til tjenestemænd ved statsgymnasier og -seminarier, og at der derefter søges opnået lovhjemmel til gennemførelse af ændringerne.

Det bemærkes, at ordningen forudsættes at indebære, at de basisoplysninger, som tilvejebringes af den administrative myndighed (skoledirektion eller købstad), indsendes til ministeriet og kontrolleres af dette, hvorefter samtlige ak-

ter overgives til økonomiministeriet, der overtager opgaven med pensionsfastsættelse og udbetaling.

6.1. Bemærkninger vedrørende revision af lærerpensionerne.

Med hensyn til spørgsmålet om den fremtidige pensionsrevision i relation til den ovenfor skitserede modernisering af forvaltningen af folkeskolens lærerpensioner ved anvendelse af EDB-teknik i forbindelse med pensionernes beregning og anvisning vil en helt rationel teknisk central beregnings- og anvisningsløsning forudsætte, at dette udgiftsområde udgår af skolefondenes administrations- og regnskabsområde og overgives til en central statslig forvaltning. Dette indebærer, at den af skolefondsrevisorerne hidtil varetagne revisionsopgave, såvel talrevision som kritisk revision, samtidig må overtages af den statslige centrale revision, der må udøve pensionsrevisionen efter samme regler, som er gældende for de egentlige statspensioner.

København, den 30. november 1966.

A. Chr. Andersen

E. Buchardt

Lauge Dahlgaard
(formand)

O. Ingvartsen

Gustav Jensen

Poul F. Jensen

H. Kemp

E. Michaelsen

Alfred Nørrelund

Jens Pinholt

J. Thygesen

G. Vedel-Smith

Fritz Jens Vesterdahl

C. C. Oettinger

H. Folmer-Skov

FINANSMINISTERIET
4. REVISIONSDEPARTEMENT
Frederiksholm Kanal 25
København K. Central 15601

Den 8. februar 1964.
J.nr. 76-1-64.
(bedes anført i svarskr.).

I tilslutning til de af revisionsdepartementet gennem en årrække i stigende grad foretagne undersøgelser vedrørende forvaltningen af og kontrollen med statstilskud til private skoler har man videreført departementets undersøgelser vedrørende forvaltningen af og kontrollen med statstilskud til skoler, hvor tilskuddene forvaltes af skolefondene.

Man har herved særlig haft sin opmærksomhed henvendt på ungdoms- og aftenskolerne, hvor tilskudsforvaltningen tidligere har givet anledning til kritik fra revisionsdepartementet, jfr. de af statsrevisorerne afgivne betænkninger vedrørende finansårene 1958/59, side 198-199, og 1959/60, side 188-189.

Man har endvidere haft sin opmærksomhed henvendt på de kommunale gymnasieskoler, for hvis vedkommende forvaltningen med hensyn til lærerlønstilskuddet påny blev henlagt til skolefondene ved bekendtgørelse nr. 291 af 4. september 1961 om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler.

Som det er ministeriet bekendt, blev skolefondenes regnskabsforvaltning og revision tilrettelagt på grundlag af en af et af undervisningsministeriet den 12. april 1940 nedsat udvalg i januar 1943 afgivet betænkning. På ministeriets foranledning blev der af skolerådene ved skolefondene fastlagt regnskabs- og revisionsinstruks i overensstemmelse med det af udvalget udarbejdede standardforslag. Det blev af ministeriet henstillet, at varetagelsen af revisionen blev overdraget statsautoriserede revisorer. Revisionsinstrukserne indeholdt bestemmelse om, at revisionen, der skal være såvel talmæssig som kritisk, skal foretages fortløbende. Det påhviler revisorerne at påse, at regnskabsinstruksen er overholdt, og at udgifterne har hjemmel i lovgivningen. Ordningen er i overensstemmelse med de af forvaltningskommissionen af 1946 anlagte principper, jfr. side 48-51

i den af kommissionen den 26. april 1950 afgivne 7. betænkning, hvori det fremhæves, at revisionen, såvidt muligt, bør overlades de kommunale og amtslige revisionsorganer til udførelse under ansvar over for staten i henhold til en af vedkommende centralstyrelse udstedt instruks om revisionens art og omfang.

Som der blev redegjort for i statsrevisorernes ovenomtalte betænkninger vedrørende finansårene 1958/59 og 1959/60, gav den betydelige forøgelse af tilskuddene til ungdomsundervisningen, der fandt sted efter emanationen af lov nr. 219 af 11. juni 1954, og den stærkt forøgede størrelsesorden af de forvaltede statstilskud revisionsdepartementet anledning til at foretage en særlig undersøgelse vedrørende kontrollen med disse statstilskudsmidler. Det oplyses herved, at der, uagtet de foromhandlede tilskud er omfattet af den skolerådene påhvillende pligt til, inden tilskud anvises, at påse, om samtlige betingelser for tilskuddenes ydelse er opfyldt, og om tilskudsgrundlaget er behørigt dokumenteret, jfr. herved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 12. oktober 1954 om gennemførelse af ungdomsundervisningsloven, ikke - som af revisionsdepartementet forudsat - af de undersøgte skolefondes revisorer førtes det i den gældende normalinstruks for revisionen af skolefondsmidler foreskrevne kritiske revisionstilsyn med, at de lovmæssige forudsætninger for udbetalinger var til stede eller med tilskuddenes beregning, idet der alene fandt en talmæssig revision sted fra de pågældende skolefondsrevisorers side.

Man orienterede undervisningsministeriet herom og præciserede, at man måtte anse det for meget påkrævet, at et sådant kritisk revisionstilsyn gennemførtes ved alle skolefonde.

Det gav anledning til, at undervisningsministeriet i en cirkulærskrivelse af 16. marts 1961 til samtlige skoleråd gjorde disse opmærksom

på, at det inden udbetalingen af de omhandlede statstilskud påhviler skolefondene at foretage ikke alene en talmæssig beregning af tilskuddene, men også en konstatering af, at afholdelsen af udgifterne har hjemmel i loven. Ministeriet henstillede indtrængende til skolerådene, at statstilskuddene - hvor det ikke allerede måtte være tilfældet — blev undergivet en kritisk revision af tilsvarende art og omfang som de øvrige statsmidler under skolefondenes forvaltning, således at det tillige påses, at lovens betingelser for ydelse af tilskuddene er opfyldt.

Inden udsendelsen af cirkulærskrivelsen havde revisionsdepartementet gjort ministeriet opmærksom på, at man ikke kunne finde en henstilling om gennemførelsen af den omhandlede revision tilstrækkelig, men at der - hvis ministeriet ikke fandt, at der var grundlag for et direktiv - i hvert fald burde tilvejebringes en aftalemæssig ordning, hvis gennemførelse blev undersøgt.

I det følgende skal man redegøre for resultatet af de foretagne undersøgelser vedrørende forvaltningen af og kontrollen med statstilskuddene til henholdsvis ungdoms- og aftenskolerne og de kommunale gymnasieskoler.

I. Ungdoms- og aftenskolerne.

Statskassen yder gennem skolefondene $\frac{4}{9}$ af lærerlønningerne (for dagungdomsskoler og ungdomskostskoler dog henholdsvis $56\frac{2}{3}$ % og 85 % af lærerlønningerne), 50 % af lederhonorar, $\frac{2}{3}$ af eventuelle transportudgifter og visse andre tilskud, så man formentlig kan anslå den del af udgifterne, der herved dækkes af statskassen, til omkring 40 %. Statstilskuddet ydes til de af amtsungdomsnævnet (for visse undervisningsformer dog af undervisningsministeriet) godkendte ungdoms- og aftenskoler m. v., og tilsynet med disse skoler udøves af statskonsulenten for ungdomsundervisningen, amtsungdomsnævnet og de kommunale ungdomsnævn og ungdomsskoleudvalg. Til brug ved forvaltningen af og kontrollen med statstilskuddet benyttes et i et vist omfang standardiseret skemamateriale.

Efter de af revisionsdepartementet foretagne undersøgelser synes varetagelsen af den økonomiske forvaltning og den administrative kontrol ikke at frembyde mere væsentlige problemer. Man bemærkede, at skolerådene og amtsungdomsnævnene i varierende omfang udøvede en administrativ efterkontrol med ansøgninger-

ne om udbetaling af statstilskuddet på grundlag af de nævnte skematiske oplysninger. Derimod fremgik det af de af revisionsdepartementets foretagne undersøgelser, at de pågældende skolefondsrevisorer vel foretog en talmæssig revision, men i det store og hele fortsat ikke varetog den i revisionsinstrukserne og i undervisningsministeriets cirkulærskrivelse af 16. marts 1961 forudsatte kritiske revision. Enkelte af skolefondsrevisorerne foretog dog en stikprøvemæssig kritisk revision, som imidlertid efter det oplyste har været af så ringe omfang, at den ikke kan betegnes som tilstrækkelig.

II. De kommunale gymnasieskoler.

I henhold til lov nr. 236 af 10. juni 1960 om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler yder staten blandt andet et tilskud på 90 % af de kommunale gymnasieskolels udgifter til lærerlønninger, hvilket tilskud fra 1. april 1960 påny er overført til forvaltning af skolefondene. De af revisionsdepartementet foretagne undersøgelser ved en række skolefonde af forvaltningen af og revisionskontrollen med disse lærerlønstilskud har omfattet en gennemgang såvel af de pågældende skolefondes som af de berørte købstæders forvaltning og revisionskontrol.

Man bemærkede herved, at købstæderne med hensyn til lønninger til lærere ved de kommunale gymnasier havde opbygget deres administration på grundlag af veludbyggede oplysninger i form af stamkort, lønkartotekskort og lønningstyper m. m. Det samme gjaldt i det hele for så vidt angik skolefondenes forvaltningsmæssige kontrol og administrative arbejdsangang vedrørende opgørelser i forhold til kommunerne af tilskuddene til de faste lønninger. Mindre fast var kontrollen vedrørende de øvrige tilskudsberettigede ydelser. Hvad revisionskontrollen angår, viste undersøgelserne, at den for kommunerne ansvarlige statsautoriserede revision efter de af købstæderne meddelte oplysninger i det væsentlige kun varetog en talrevision af gymnasielønningerne og talmæssig efterregning af tilskudsrefusionerne fra staten, men ikke nogen kritisk revision på grundlag af lovbestemmelser, ansættelsesskrivelser m. v., som man forudsatte blev varetaget af skolefondsrevisorerne.

Undersøgelsen af skolefondsrevisionskontrollen gav til resultat, at skolefondsrevisorerne kun foretog en almindelig bilags- og talmæssig revi-

sion af tilskuddene til de kommunale gymnasiers lærerlønninger og de til grund derfor liggende opgørelser, men ikke nogen egentlig kritisk efterrevision på grundlag af lovbestemmelser m. v. Kritisk kontrol med tilskudsfastsættelsen blev i det væsentlige ikke varetaget af skolefondsrevisorerne, idet dog enkelte af revisorerne en gang årlig foretog en stikprøvemæssig kritisk efterkontrol.

I forbindelse med revisionsdepartementets ovenomhandlede undersøgelser orienterede man sig yderligere vedrørende de undersøgte skolefondes forvaltning af og revisionskontrol med statens tilskud i henhold til lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønninger m. v. til folkeskolens lærere, § 44, stk. 1, vedrørende lærerlønninger m. v., § 46, stk. 2, vedrørende ventepenge og § 46, stk. 3, vedrørende efterindtægter. Med en enkelt undtagelse yder statskassen her et tilskud på 85 % af de nævnte udgifter og ligeledes 85 % af udgifterne ved besørgelse af overtimer, jfr. herved tekstanmærkninger på finanslovene.

Ved de af departementet foretagne undersøgelser viste skolefondenes forvaltning af tilskuddene til den egentlige lærerløn for skolevæsenet uden for købstæderne sig at være vel organiseret og opbygget på grundlag af stamkort for hver enkelt lærer med de til beregning af lønningerne fornødne data ført på grundlag af ansættelseslister m. v., og suppleret med kartotekskort over de aktuelle lønninger, specificeret på de relevante løndele. Forvaltningen vedrørende andre tilskudsberettigede udgifter for skolevæsenet uden for købstæderne, såsom vikarudgifter og overtimebetaling gav dog indtryk af at være noget mindre velorganiseret og i hvert fald at være meget uensartet fra skolefond til skolefond.

Skolefondenes forvaltning af tilskud til købstædernes skolevæsens lærerlønninger m. v. forekom derimod ved nogle skolefonde ved tilskudsberegningen at være mindre sikker som følge af ikke helt tilstrækkelige oplysninger fra købstadskommunerne vedrørende de til kontrollen med tilskudsberegningerne fornødne data for lærere. Det oplystes i denne forbindelse ved nogle skolefonde, at der tilstræbtes en nøjere kontakt med de pågældende købstæders skoleforvaltninger.

Undersøgelserne vedrørende den købstadskommunale forvaltning af skolevæsenet gav det indtryk, at denne varetager en vidtgående admi-

nistrativ kontrol af lærerlønningerne på grundlag af udbyggede oplysninger i form af stamkort, lønkartotekskort og lønningslister m. v. og har det i så henseende fornødne materiale gennem kopier af ansættelsesskrivelser m. m. Hvad angår revisionskontrollen gav undersøgelsen det indtryk, at de kommunale revisorer i det væsentlige kun udøver bilags- og talmæssig revision, men ikke egentlig kritisk revision på grundlag af lovbestemmelser, ansættelsesskrivelser m. v.

Undersøgelserne vedrørende skolefondsrevisionen gav til resultat, at skolefondsrevisorerne vel udøver en tilstrækkelig tal- og bilagsmæssig revision af de her omhandlede tilskud, mens varetagelsen af den kritiske revision forekom meget forskellig. En enkelt skolefondsrevisor foretog fuldstændig kritisk revision, de fleste foretog kun stikprøvevis revision, og et par skolefondsrevisorer foretog overhovedet ikke kritisk revision.

Den af revisionsdepartementet foretagne undersøgelser har herefter givet det resultat, at mens der ikke er påvist mangler i videregående omfang ved de undersøgte skolefondes forvaltning af de foromhandlede statstilskudsmidler, er den i 1943 fastlagte kritiske revision af disse midler i vidt omfang ikke gennemført af skolefondsrevisorerne. Revisionsdepartementet kan ikke finde det holdbart, at den af ministeriet således fastlagte revisionskontrol ikke gennemføres i det forudsatte omfang, jfr. herved forvaltningskommissionens 7. betænkning, side 48, og må være af den opfattelse, at der må træffes de fornødne foranstaltninger til, at der ved skolefondene gennemføres en tilstrækkelig almindelig kritisk kontrol omfattende alle de af fondene forvaltede statstilskudsmidler. Man er dog herved opmærksom på, at gennemførelsen af en fuldstændig kritisk revision må antages at ville stille stærkt forøgede krav til skolefondsrevisorerne og deraf følgende betydelige merudgifter.

Efter resultatet af de af revisionsdepartementet foretagne undersøgelser, derunder de tidligere foretagne undersøgelser vedrørende kontrollen med statstilskuddene til ungdomsundervisningen, jfr. ovenfor side 1, må departementet være af den opfattelse, at gennemførelsen af en almindelig kritisk revision i tilstrækkeligt omfang må forudsætte fastlæggelse af nye revisionsbestemmelser indeholdende nærmere direktiver om revisionens omfang og om afgivelse af revisionserklæringer om dens gennemførelse.

Under hensyn til betimeligheden af, at der ikke stilles større kontrolmæssige krav end nødvendigt, og at kontrollens tilrettelæggelse afpasses i forhold til alle foreliggende kontrolfunktioner, vil man imidlertid finde det rimeligt, at der, forinden der tages skridt til en nyfastlæggelse, finder en fornyet overvejelse sted. Man skal herved henvise til, at den nuværende revisionsordning er tilrettelagt på grundlag af overvejelser i det side 1 omtalte i 1940 nedsatte udvalg, samt til den nu foreliggende stærkt forøgede størrelsesorden af de af skolefondene forvaltede statstilskud.

Revisionsdepartementet vil finde det hensigtsmæssigt, at der hertil nedsættes et udvalg, blandt andet omfattende repræsentation for forvaltningsnævnet, skolerådene, kommunerne samt den til skolefondene og kommunerne knyttede revision med den opgave at overveje en ny tilrettelæggelse af kontrollen med de af fondene forvaltede statsmidler under hensyntagen til alle foreliggende kontrolfunktioner.

Man skal herved henvise til, at forvaltningskommissionen af 1946 i sin den 26. april 1950 afgivne 7. betænkning på side 50 har givet udtryk for den opfattelse, at det med hensyn til udgifter, der afholdes inden for områder, hvor stat og kommuner i fællesskab løser en række opgaver, ikke vil være rimeligt at anse spørgsmålet om udgiftskontrollen som et rent statsanliggende, men at der må anlægges den betragtning, at etableringen af den nødvendige kontrol er et spørgsmål af fælles interesse for stat og kommuner, der må løses - ikke ved at etablere dobbelt eller tredobbel revision - men ved en enhedsordning af revisionen, der tilfredsstiller de krav, der i almindelighed må stilles til kontrollen inden for den offentlige forvaltning.

Man udbeder sig orientering om undervisningsministeriets stilling til foranstående.

/ Dybdal.

/ Poul E. Nielsen.

Oversigt over specielle kommunale løntillæg (for særlige arbejder m. v.).

Ifølge en af Den danske Købstadforening i 1963 foretaget undersøgelse over bl. a. størrelsen af og beregningsmåden for de vederlag, som ydes af kommunerne - uden statsrefusion - for folkeskolens accessoriske hverv, findes der følgende hverv af den omhandlede art:

- Tilsyn med:
1. naturhistoriske samlinger
 2. fysiske samlinger
 3. audio-visuelle hjælpemidler
 4. gymnastikmateriel
 5. svømmemateriel
 6. geografimateriel
 7. håndarbejdsmateriel
 8. formningsmateriel
 9. sløjdmateriel
 10. skolekøkkenmateriel
 11. modelsamling
 12. bogsamling på lærerværelset
 13. eftersiddere
 14. middagsspising
 15. skolepatrulje
 16. skolehaver
 17. fritidssport
 18. lejrskoler
- Arbejde med:
19. sang og musik uden for skoletiden
 20. skolesparekasse
 21. indvendig inspektion
 22. gårdinspektion

Og følgende beregningsmåder anvendes:

- A. Årligt grundbeløb + tillæg som finanslov-honorarer (grundbeløbtillæg + procenttillæg).
- B. Årligt grundbeløb + 15 % + procenttillæg.
- C. Årligt grundbeløb + 144 %.
- D. Årligt grundbeløb uden automatisk regulering.
- E. Vikarløn for et antal timer månedlig.

- F. Vikarløn for et antal timer årlig (f. eks. 1 time ugentlig i 39 uger).
- G. Kvotaløn i rorhold til 2. lkl., 1. løntrin, for et antal ugentlige timer.
- H. Kvotaløn i forhold til individuel løn for et antal timer ugentlig.
- J. Kvotaløn i forhold til individuel løn for et antal timer årlig (f. eks. 1 time ugentlig i 39 uger).
- K. Betaling som for faste overtimer (d.v.s. individuel løn) for et antal timer ugentlig.
- L. Betaling som for faste overtimer (d.v.s. individuel løn) for et antal timer årlig (f. eks. 1 time ugentlig i 10 måneder).

De modtagne oplysninger er ikke fuldstændige på den måde, at alle på det pågældende tidspunkt forekommende udbetalinger af den omhandlede art er medtaget, idet undersøgelsen alene omfattede købstæderne, og ikke alle disse har givet tilstrækkelige oplysninger til en nøjagtig rubricering af hvervets art eller vederlagets beregningsmåde. Men materialet er formentlig tilstrækkeligt til, at samtlige hverv af den omhandlede art, som honoreres, er nævnt, og at de fleste beregningsmåder er repræsenteret.

Vedrørende de enkelte beregningsmåder skal bemærkes:

De under A og B nævnte er sandsynligvis identiske, da grundbeløbtillægget udgjorde 15 % pr. 1. april 1963. Det er derimod ikke muligt at se, hvorledes de under C anførte 144 % kan være beregnet.

I et relativt stort antal tilfælde anvendes et grundbeløb uden automatisk regulering (D). Sådanne tillæg opstår i forbindelse med en landsbyordnet skoles nedlæggelse, hvor der ved førstelærerens overtagelse af en stilling som lærer som oftest bliver tillagt ham et personligt tillæg, som ikke reguleres. Men dette forhold kan ikke forklare det ret store antal, som formentlig til-

lige skyldes, at det i manuelle lønsystemer er en fordel at arbejde med afrundede beløb, hvorfor det foretrækkes at fastsætte nyt afrundet grundbeløb efter behov, f. eks. for et skoleår, i stedet for at være tvunget til reguleringer til brudte tal, ofte to gange i løbet af et skoleår. Denne fremgangsmåde er uden synderlig værdi i et system med maskinel dyrtidsberegning.

Det bør bemærkes, at betalingen for faste overtimer beregnes som kvotaløn + 20 %.

Som en kuriositet kan nævnes, at en enkelt kommune anvendte et særligt vederlag - på et enkelt område, for hvilke reglerne nu er ændret - beregnet som vikarløn + 20 % stigende hvert 4. år (formentlig med 5 %) til 35 %. Det kan således ikke helt udelukkes, at andre end de her opførte beregningsmåder kan eksistere som isolerede fænomener.

Til brug ved vurderingen af, hvilke af de i betragtning kommende beregningsmåder der bør medtages i et ensartet maskinelt lønanvisningssystem, kunne en mere nøjagtig opgørelse over hyppigheden i deres anvendelse have været af værdi. Det fremgår imidlertid af det foreliggende materiale, at den under A nævnte be-

regningsmåde optræder 2-3 gange så ofte som de i anvendelseshyppighed næst følgende beregningsmåder, B, D og H, og at de resterende beregningsmåder kun anvendes ved en enkelt eller ganske få kommuner.

Imidlertid viser det sig, at de automatisk regulerede beregningsmåder deler sig i 2 grupper med væsensforskelligt beregningsprincip. A-C og E-G udgør samme beløb, uanset hvilket løntrin læreren befinder sig på, og H-L er afhængig af vedkommende lærers løntrin.

Denne forskellighed er den eneste relevante i relation til spørgsmålet om, hvilke beregningsmåder der bør tages i betragtning ved et ensartet lønsystem, idet man må kunne gå ud fra, at en regulering under alle omstændigheder er nødvendig. Det vil være muligt ved rokering på de øvrige faktorer i beregningen at omregne samtlige beregningsmåder under A-C og E-G til den under A anførte og samtlige under H-L til beregning som H.

I et ensartet lønsystem skulle det således være tilstrækkeligt med 3 beregningsmåder, nemlig de under A, D og H nævnte.

Undervisningsministeriets cirkulære nr. 7 af 24. januar 1964.

Cirkulære vedrørende skolefondenes kvartalsvise afregning med undervisningsministeriet.

(Til samtlige skoleråd).

Det meddeles herved, at ministeriet har ladet udfærdige det i 30 eksemplarer vedlagte nye afregningsskema til brug ved skolefondenes kvartalsvise afregning med ministeriet.

Skemaet er udarbejdet på grundlag af det af amtsfuldmægtigenes skoleudvalg gennem A/S Olaf O. Barfod & Co.s forlag udgivne nye skema til kvartalsvis rengskabsoversigt for skolefondene, af hvilket et eksemplar medfølger.

Skemaerne forudsættes anvendt første gang ved afregningen vedrørende oktober kvartal 1963.

Regnskabsoversigtsskemaet er udarbejdet efter forhandling med ministeriet. Ændringerne i forhold til det hidtil anvendte skema er dels af rent teknisk karakter, dels foranlediget af de senest stedfundne ændringer i skoletilsynsloven og folkeskoleloven. Endelig er der optaget nye underkonti vedrørende statstilskuddene til de kommunale gymnasieskolars lønudgifter og til kommunernes udgifter til skolebespisning, jfr. henholdsvis ministeriets cirkulærskrivelse af 7. november 1961 (til samtlige skoleråd, inden for hvis område der er oprettet kommunale gymnasieskoler) og ministeriets cirkulære nr. 42 af 14. marts 1963 om offentlig skolebespisning.

Til skemaet til regnskabsoversigt skal man i øvrigt knytte følgende bemærkninger:

Til analysekonto nr. 1 (ad I.A.4. Pensions- og sygelighedsbidrag m. v. for lærere): Pensionsbidrag m. v. for lærere ved kommunale gymnasieskoler ønskes *fra og med januar kvartal 1964* opført særskilt under pkt. b. og i afregningsskemaet under § 20.5.03.61-2.

Til analysekonto nr. 5 (ad konto I.B.1. Administrationsudgifter): Lønudgifterne til amtsskolekonsulenten, til dennes eventuelle pædagogiske medhjælper, til konsulenten for specialundervisningen og til dennes eventuelle medhjælper opføres fremtidig sær-

skilt under punkt d., medens de øvrige med konsulenternes og disses medhjælperes virksomhed forbundne udgifter til kontorhold, befordring m. v. opføres under punkt a. Ved „lønudgifterne“ forstås i denne forbindelse for deltidsbeskæftigede medhjælperes vedkommende den fulde udgift til honorar samt enten den fulde vikarudgift for den pågældende eller en så stor del af vedkommende medhjælperes sædvanlige lønning, som svarer til omfanget af hans beskæftigelse som medhjælper. (Det forudsættes således, at de nævnte vikar- eller lønudgifter *ikke* af vedkommende kommune anmeldes til refusion over lønningskontoen).

Eventuelle udgifter til pensionering af amtsskolekonsulenter eller konsulenter for specialundervisningen opføres under analysekonto nr. 8 (ad konto I.B.4.), punkt a.

Udgifterne til amtsungdomsnævnets administration, herunder til lønning af amtsungdomskonsulenter m. v., opføres som hidtil under analysekonto nr. 5, punkt b. i regnskabsoversigten, men ønskes *for afregningsskemaets vedkommende fra og med januar kvartal 1964* opført under § 20.4.12.61-1. Ved afregning af oktober kvartal 1963 opføres udgiften som hidtil under § 20.2.03.61-4. (efter punkt 1.c.).

Til analysekonto nr. 6 (ad I.B.2. Lærerlønninger og efterløn): Opmærksomheden henledes på, at der ikke vil kunne ydes kommunerne refusion af udgifter til jubilæumsgratiale til lærere ved kommunale gymnasieskoler, idet kommunerne i forvejen modtager statstilskud til disse udgifter med 90 pct. af de tilsvarende udgifter pr. elev ved statens gymnasieskoler, jfr. bekendtgørelse nr. 291 af 4. september 1961 om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler, § 1, stk. 2.

Til analysekonto nr. 8 (ad konto I.B.4. Pensioner, efterpensioner og ventepenge): Kontoen erstatter de hidtidige analysekonti

nr. 8.A. og 8.B. *Fra og med januar kvartal 1964* ønskes pensionsudgifterne vedrørende lærere ved kommunale gymnasieskoler opført særskilt under punkt b. og i afregningsskemaet under § 20.5.03.61-2.

Regnskabsoversigtsskemaet bedes fremtidig benyttet ved indsendelsen i marts måned af skolefondens budget, jfr. skole-

tilsynslovens § 29, stk. 2, således at de udgifter, der kræver ministeriets godkendelse, jfr. lovens § 31, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 32, specificeres i fornødent omfang på bilag til skemaet, og således at eventuelle særtryk af budgettet medfølger.

Afregningsskemaet ønskes fremtidig indsendt til ministeriet i 2 eksemplarer.

Undervisningsministeriet, den 24. januar 1964.

P. M. V.

E. B.

P. Bilfeldt.

Afregning vedrørende amts skolefonds mellemværende
 med undervisningsministeriet ved udgangen af kvartal 19

Finanslovskonti	Analyse- konti	Udgift ifølge skolefondens regnskab			
		i ovennævnte kvartal		i den forløbne del af finansåret inkl. ovennævnte kvartal	
§ 20. 2.01. Folkeskolen i almindelighed.					
61-1 Tilskud til lærerløninger:					
1) Lærerløninger og efterløn:					
a) Kommuner med egen lønudbetaling	6 : I. B. 2. a. 2.				
b) Øvrige kommuner	6 : I. B. 2. b. 3.				
2) Jubilæumsgratiale	6 : I. B. 2. d. 2.				
3) Vikarudgifter:					
a) Vakancevikarer	7 : I. B. 3. a. 1.				
b) Andre vikarer	7 : I. B. 3. a. 2.				
c) Overtimebetaling	7 : I. B. 3. a. 3.				
d) Løn til faglærere	7 : I. B. 3. a. 4.				
4) Ydelser til lærere:					
a) Købstæder	7 : I. B. 3. b. 5.				
b) Sognekommuner	7 : I. B. 3. c. 5.				
5) Ventepenge	8 : I. B. 4. c. 3.				
61-2 Tilskud til pensionsudgifter:					
1) Pensioner og efterpensioner	8 : I. B. 4. a. 4.				
2) Præmier til Statsanstalten	11 : I. B. 7 b.				
Fragår følgende indtægter:					
1) Pensions- og sygelighedsbidrag	1 : I. A. 4. a. 1.	÷			
2) Indeholdelser i enkepensioner vedr. pligtig enkeforsørgelse	1 : I. A. 4. a. 2.	÷			
3) Bonus fra livsforesikringselskaber	2 : I. A. 5. b.	÷			
61-3 Tilskud til skolelægeordningen:					
1) Kommuner med egen skolelægeordning	9 : I. B. 5. c. 4.				
2) Skoledirektionens fællesordning	9 : I. B. 5. c. 7.				
3) Amtsrådets sundhedsplejerskeordning	9 : I. B. 5. c. 10.				
		at overføre . . .			

Finanslovskonti	Analysekonti	Udgift ifølge skolefondens regnskab	
		i ovennævnte kvartal	i den forløbne del af finansåret inkl. ovennævnte kvartal
61-4 Skolefondene i henhold til skoletilsynsloven:		overført...	
1) Administrationsudgifter:			
a) Skoledirektionen (bortset fra c).....	5: I. B. 1. a. 2.		
b) Skolerådet	5: I. B. 1. c. 2.		
c) Løn til konsulenter	5: I. B. 1. d. 5.		
2) Tilskud i h. t. § 32, stk. 1	9: I. B. 5. b. 5.		
3) Vikarudgifter f. lærere indvalgt i folketinget	10: I. B. 6. f. 4.		
61-5 Tilskud til 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse:			
1) Tilskud til lærerløn	10: I. B. 6. e. 3.		
2) Tilskud til rejseudgifter	10: I. B. 6. e. 5.		
61-7 Tilskud til befordring af fjerntboende børn	9: I. B. 5. a. 2.		
61-8 Tilskud til befordring af syge og invaliderede børn	9: I. B. 5. a. 5.		
61-9 Tilskud til undervisning af syge og invaliderede børn	9: I. B. 5. a. 12.		
61-10 Tilskud til undervisning af fjerntboende børn	9: I. B. 5. a. 8.		
61-11 Skolefondene til forrentning og afdrag på byggelån	10: I. B. 6. f. 1.		
62 Tilskud til offentlig skolebespisning	9: I. B. 5. d. 2.		
		at overføre...	

Finanslovskonti	Analysekonti	Udgift ifølge skolefondens regnskab	
		i ovennævnte kvartal	i den forløbne del af finansåret inkl. ovennævnte kvartal
§ 20. 4.01. Ungdomsskoler og aftenskoler.		overført ...	
61-1 Driftstilskud til ungdomsskoler:			
1) Tilskud til lærerløn	10: I. B. 5. a. 2.		
2) Andre tilskud	10: I. B. 5. a. 9.		
61-2 Driftstilskud til aftenskoler:			
1) Tilskud til lærerløn	10: I. B. 5. b. 2.		
2) Andre tilskud	10: I. B. 6 b. 10.		
61-3 Amtsunghedsnævnenes administrationsudgifter	5: I. B. 1. b. 2.		
§ 20. 4.02. Landbrugsdaglig undervisning.			
61 Driftstilskud	10: I. B. 6. d. 7.		
§ 20. 4.05. Folkehøj- og landbrugsskoler.			
62 Elevunderstøttelser	10: I. B. 6. f. 2.		
§ 20. 4.06. Husholdningsskoler.			
62 Elevunderstøttelser	10: I. B. 6. f. 3.		
§ 20. 4.80. Diverse tilskud.			
61-1 Ungdomsklubber i forbindelse med ungdomsskoler	10: I. B. 6. c. 1.		
61-2 Andre ungdomsskoler	10: I. B. 6. c. 2.		
61-3 Driftstilskud til ungdomsforeningers lokaler	10: I. B. 6. c. 3.		
§ 20. 5.02. Kommunale gymnasieskoler.			
61-1 Tilskud til lærerlønninger:			
1) Lærerlønninger og efterløn	6: I. B. 2. c. 2.		
2) Vikarudgifter:			
a) Vakancevikarer	7: I. B. 3. d. 1.		
b) Andre vikarer	7: I. B. 3. d. 2.		
c) Overtimebetaling	7: I. B. 3. d. 3.		
d) Løn til faglærere	7: I. B. 3. d. 4.		
3) Ydelser til lærere	7: I. B. 3. e. 5.		
4) Ventepenge	8: I. B. 4. d. 3.		
		at overføre ...	

Finanslovskonti	Analysekonti	Udgift ifølge skolefondens regnskab								
		i ovennævnte kvartal		i den forløbne del af finansåret inkl. ovennævnte kvartal						
61-2 Tilskud til pensionsudgifter:		overført . . .								
Pensioner og efterpensioner	8: I. B. 4. b. 4.									
Fragår følgende indtægter:										
Pensions- og sygelighedsbidrag	1: I. A. 4. b. 2.	÷								
§ 20. 6.80. Forskellige tilskud.										
61 Vikarudgifter i henhold til læreruddannelseslovens § 38	10: I. B. 6. f. 5.									
§ 28. 20. Tilskud til skolebyggeri.										
02 Særligt tilskud til kommuner med spredt bebyggelse	10: I. B. 6. f. 6.									
05 Særligt tilskud til folkeskolen i de sønderjyske landsdele	10: I. B. 6. f. 7.									
Ialt udgift netto . . .										
Saldo på mellemregningskonto ved kvartalets begyndelse i										
<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">skolefondens favør</td> <td style="width: 5%;"></td> <td style="width: 45%; text-align: right;">(tillægges)</td> </tr> <tr> <td>undervisningsministeriets favør</td> <td></td> <td style="text-align: right;">(fratrækkes)</td> </tr> </table>		skolefondens favør		(tillægges)	undervisningsministeriets favør		(fratrækkes)			
skolefondens favør		(tillægges)								
undervisningsministeriets favør		(fratrækkes)								
Modtaget kassetilskud i										
		kvartal 19								
		÷								
Saldo i										
<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 30%;">skolefondens</td> <td style="width: 5%;"></td> <td style="width: 65%; text-align: right;">favør pr</td> </tr> <tr> <td>undervisningsministeriets</td> <td></td> <td style="text-align: right;">/ 19</td> </tr> </table>		skolefondens		favør pr	undervisningsministeriets		/ 19			
skolefondens		favør pr								
undervisningsministeriets		/ 19								

Størrelsen af skolefondens kassebeholdning ved udgangen af kvartalets 3 måneder udgjorde

ved udgangen af måned kr.

" " " " kr.

" " " " kr.

. amts skolefond, den 19

Regnskabsoversigt

for

amts skolefond

for

kvartal 19

	Ann-lyse-konto nr.	Budget				Regnskab			
				for		for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal			
				kvartal					
I. Driftsregnskabet.									
<i>A. Driftsindtægter:</i>									
1. Amtsfondens tilsvare efter folketal									
2. Købstædernes tilsvare efter folketal									
3. Amtsfondens tilsvare til									
a. Skoledirektionens administration bortset fra konsulenterne lønning									
b. Konsulenterne lønning									
c.									
6. Renter og udbytte	3								
7. Andre indtægter	4								
8.									
Ialt indtægt									
<i>B. Driftsudgifter:</i>									
1. Administrationsudgifter:									
a. Skoledirektionen, bortset fra konsulenterne lønning	5								
b. Amtsunngdomsnævnet									
c. Skolerådet									
d. Konsulenterne lønning									
5. Understøttelser, tilskud o. l. vedr. skolevæsenet	9								
6. Andre tilskud	10								
8. Rente- og andre udgifter	12								
9.									
Ialt udgift									

Driftsudgifterne overstiger i kvartalet driftsindtægterne under I. A. 3-8 med.....Jer.....øre, der dækkes efter folketal (det statistiske departements sidste officielle folketal) og er opført under I. A. 1-2.

B. Passiver:

1. I mellemregning med:

a. Undervisningsministeriet .. 13
b. Tilsynet med den tekniske
undervisning

c. Amtsfonden

d. Købstæder

e. Sognekommuner

2. Kreditorer

3. Fast bank- og sparekassegæld.

4. Legaternes kapitaler

5. Deponenternes kapitaler

6.

7. Skolefondens kapitalkonto
(nettoformue)

Kredit

Kredit

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
Nr. 1. ad konto I. A. 4. Pensions- og sygelighedsbidrag m. v. fra lærere.			
a. Folkeskolen:			
1. Pensions- og sygelighedsbidrag*) (herunder særlige ind- og udbetalinger ved læreres ansættelse og afskedigelse)			
2. Indeholdelser i enkepensioner vedr. pligtig enkeforsørgelse			
Ialt ...			
3. Overføres til undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest ...	0	0	0
b. Kommunale gymnasieskoler:			
1. Pensions- og sygelighedsbidrag*)			
2. Overføres til undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest ...	0	0	0
Nr. 2. ad konto I. A. 5. Bonus fra livsforsikringselskaber.			
a. Bonus			
b. Overføres til undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest ...	0	0	0
Nr. 3. ad konto I. A. 6. Renter og udbytte.			
a. Renter og udbytte af obligationer m. v.			
b. Renter af lønforskud			
c. Renter af embedslån			
d. Renter af kassebeholdning			
e.			
Ialt ...			

*) Sygelighedsbidrag fordeles med 85% til undervisningsministeriet og 15% til kommunen.

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<u>Nr. 4. ad konto I. A. 7. Andre indtægter.</u>			
.....			
.....			
.....			
.....			
Ialt ...			
<u>Nr. 5. ad konto I. B. 1. Administrationsudgifter.</u>			
a. 1. Skoledirektionen (bortset fra løn til konsulenter)			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 50% ...			
Til rest (amtsfondens tilsvaer) ...			
b. 1. Amtsunqdomsnævnet			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 50% ...			
Til rest ...			
c. 1. Skolerådet			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 50% ...			
Til rest ...			
d. 1. Løn til amtsskolekonsulent			
2. Løn*) til pædagogisk medhjælper for amtsskole- konsulent			
3. Løn til konsulent for specialundervisningen ...			
4. Løn**) til medhjælper(e) for konsulent for spe- cialundervisningen			
Ialt ...			
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 85% ...			
Til rest (amtsfondens tilsvaer) ...			
Skolefondens udgift ialt a + b + c + d ...			

*) Honorar + lønrefusion til kommunen.

**) Lønning eller honorar + lønrefusion til kommunen.

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 6. ad konto I. B. 2. Lærertilskud og efterløn.</i>			
a. Folkeskolen: Købstæder og sognekommuner med egen lønudbetaling:			
1. Udbetalt til kommunerne, 85 %/o			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest . . .	0	0	0
b. Folkeskolen: Øvrige kommuner:			
1. Lønninger ialt kr. øre			
2. ÷ komm. andel, 15 %/o » »			
3. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest . . .	0	0	0
c. Kommunale gymnasieskoler:			
1. Udbetalt til kommunerne, 90 %/o			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest . . .	0	0	0
d. Jubilæumsgratualer (folkeskolen):			
1. Udbetalt til kommunerne, 85 %/o			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest . . .	0	0	0

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab		
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal	
<i>Nr. 7. ad konto I. B. 3. Vikarudgifter og ydelser til lærere.</i>				
a. Folkeskolen: Vikarudgifter, 85 %:				
1. Vakancevikarer				
2. Andre vikarer (sygdom, militærtjeneste m. v.) ..				
3. Overtimebetaling				
4. Løn til faglærere				
Ialt ...				
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1				
Til rest ...	0	0	0	
b. Folkeskolen: Ydelser til lærere i købstæder:				
1. Flyttegodtgørelser				
2. Helbredsattester				
3.				
Ialt ...				
4. Refusion fra kommunerne, 15 %				
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 85 % ...				
Til rest ...	0	0	0	
c. Folkeskolen: Ydelser til lærere i sognekommuner:				
1. Flyttegodtgørelser				
2. Helbredsattester				
3.				
Ialt ...				
4. Refusion fra kommunerne, 15 %				
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 85 %				
Til rest ...	0	0	0	

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab		
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal	
<u>Nr. 7.</u> fortsat:				
d. Kommunale gymnasieskoler: Vikarudgifter, 90 %:				
1. Vakancevikarer				
2. Andre vikarer (sygdom, militærtjeneste m. v.) ..				
3. Overtimebetaling				
4. Løn til faglærere				
5.				
Ialt...				
6. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1				
Til rest...	0	0	0	
e. Kommunale gymnasieskoler: Ydelser til lærere:				
1. Flyttegodtgørelser				
2. Helbredsattester				
3.				
Ialt...				
4. Refusion fra kommunerne, 10 %				
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 90 %				
Til rest...	0	0	0	

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 8. ad konto I. B. 4. Pensioner, efterpensioner og ventepenge.</i>			
a. Pensioner m. v. (folkeskolen):			
1. Egenpensioner			
2. Enkepensioner			
3. Børnepensioner			
Ialt...			
4. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest...	0	0	0
b. Pensioner m. v. (kommunale gymnasieskoler):			
1. Egenpensioner			
2. Enkepensioner			
3. Børnepensioner			
Ialt...			
4. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest...	0	0	0
c. 1. Ventepenge (folkeskolen)			
2. Refusion fra kommunerne, 15 %			
3. Refusion fra undervisningsministeriet, 85 %			
Til rest...	0	0	0
d. 1. Ventepenge (kommunale gymnasieskoler)			
2. Refusion fra kommunerne, 10 %			
3. Refusion fra undervisningsministeriet, 90 %			
Til rest...	0	0	0

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 9. ad konto I. B. 5. Understøttelser, tilskud o. l. vedr. skolevæsenet.</i>			
a. I henhold til folkeskolelovens §§ 50, 51 og 51 a:			
1. Befordring af skolebørn i alm. (§ 50), 50 %			
2. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/2			
3. Til rest (skolefondens udgift)			
4. Befordring af syge og invaliderede børn (§ 51 a, stk. 2), 50 %			
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/2			
6. Til rest (skolefondens udgift)			
7. Undervisning af børn i særlige tilfælde (§ 51), 33 1/3 %			
8. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/2			
9. Til rest (skolefondens udgift)			
10. Skolefondens udgift i alt (3+6+9)			
11. Undervisning af syge og invaliderede børn (§ 51 a, stk. 5), 85 %			
12. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/1			
Til rest . . .	0	0	0
b. I henhold til skoletilsynslovens § 32, stk. 1:			
1. Stipendier til seminarielever			
2. Stipendier til videre uddannelse iøvrigt			
3. Midlertidige understøttelser til lærere og lærerenker			
4. Andre foranstaltninger			
Ialt . . .			
5. Refusion fra undervisningsministeriet, 1/2			
Til rest . . .			

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab		
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal	
<u>Nr. 9.</u> fortsat:				
c. I henhold til skolelægeovens § 11:				
1. Udgift til skolelægeordninger i købstæder				
2. Udgift til særlig godkendte ordninger i sognekommuner (§ 10, stk. 3)				
3.				
Ialt . . .				
4. Refusion fra undervisningsministeriet, ¹ / ₁				
Til rest . . .	0	0	0	
5. Udgift til skoledirektionens fællesordning for sognekommuner:				
a. Honorarer til læger og medhjælpere				
b. Befordringsgodtgørelse m. v. til læger				
Ialt . . .				
c. Amtslægens honorar				
Ialt . . .				
6. Refusion fra sognekommunerne:				
a. 50 % af 5. a. kr. øre				
b. 100 % af 5. b. » »				
7. Refusion fra undervisningsministeriet:				
a. 50 % af 5. a. kr. øre				
b. 100 % af 5. c. » »				
Til rest . . .	0	0	0	
8. Andel i amtsrådets sundhedsplejerskeordning . .				
9.				
Ialt . . .				
10. Refusion fra undervisningsministeriet, ¹ / ₁				
Til rest . . .	0	0	0	

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab			
		for ----- kvartal		for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal	
<i>Nr. 10. ad konto I. B. 6. Andre tilskud.</i>					
a. Ungdomsskoler (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.):					
1. Tilskud til lærerløn (§ 14, stk. 1 og 2)					
2. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{2}{3}$					
Til rest...					
3. Tilskud til lederhonorar (§ 16, stk. 1)					
4. Tilskud til supplerende foredrag (§ 14, stk. 3) ..					
5. Tilskud til læremidler (§ 22, stk. 1)					
6. Tilskud til rejseudgifter til lærere (§ 17, stk. 1) ..					
7. Tilskud til rejseudgifter til elever (§ 17, stk. 2) ..					
8. Tilskud til tilsyn (§ 9, stk. 11)					
Ialt...					
9. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{1}$					
Til rest...	0		0		0
b. Aftenskoler (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.):					
1. Tilskud til lærerløn (§ 14, stk. 1 og 2)					
2. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{2}{3}$					
Til rest...					
3. Tilskud til supplerende foredrag (§ 14, stk. 3) ..					
4. Tilskud til foredragsrækker (§ 14, stk. 4)					
5. Tilskud til lederhonorar (§ 16, stk. 2)					
6. Tilskud til læremidler (§ 22, stk. 2)					
7. Tilskud til rejseudgifter (§ 17, stk. 1)					
8. Tilskud til udenbys elever (§ 14, stk. 2)					
9. Tilskud til tilsyn (§ 9, stk. 11)					
Ialt...					
10. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{1}$					
Til rest...	0		0		0

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 10.</i> fortsat:			
c. Fritidsforanstaltninger (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.):			
1. Tilskud til ungdomsklubber m. v. i forbindelse med ungdomsskoler (§ 43).....			
2. Tilskud til ungdomsklubber, der står åbne for alle unge mellem 14 og 18 år (§ 44)			
3. Tilskud til ungdomsforeningers lokaleudg. (§ 45)			
Ialt...			
4. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{1}$			
Til rest...	0	0	0
d. Landbrugsfaglig undervisning (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.):			
1. Tilskud til lærerløn (§ 40, stk. 6)			
2. Tilskud til rejseudgifter til lærere (§ 40, stk. 7, 1. pkt.)			
3. Tilskud til lederhonorar (§ 40, stk. 1, jfr. § 16, stk. 2)			
4. Tilskud til supplerende foredrag (§ 40, stk. 1, jfr. § 14, stk. 3)			
5. Tilskud til lokaler (§ 40, stk. 9)			
6. Tilskud til rejseudgifter til elever (§ 40, stk. 7, 2. pkt.)			
Ialt...			
7. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{1}$			
Til rest...	0	0	0
e. 8. hovedskoleklasse, 9. og 10. klasse (lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., § 30, jfr. folkeskolelovens § 17, stk. 8):			
1. Særligt tilskud til lærerløn (§ 30, stk. 1)			
2. Tilskud til lærerløn (§ 30, stk. 2, jfr. § 14)			
Ialt...			
3. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{2}{3}$			
Til rest...			
4. Tilskud til rejseudgifter (§ 30, stk. 2, jfr. § 17, stk. 1)			
5. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{1}$			
Til rest...	0	0	0

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 10.</i> fortsat:			
f. 1. Tilskud til kommunerne til forrentning og afbetaling af lån til skolebygninger i henh. til lov ¹⁰ / ₆ 1937 § 63, jfr. lov ²⁷ / ₆ 1950			
2. Tilskud til højskole- og landbrugsskoleelever (lovbekg. ¹⁰ / ₆ 1959 § 15).....			
3. Tilskud til husholdningsskoleelever (lovbekg. ⁴ / ₆ 1959 § 11).....			
4. Tilskud til vikarer for folketingsmænd (skoletilsynslovens § 41, stk. 2).....			
5. Tilskud til vikarer for lærere under videre uddannelse (læreruddannelseslovens § 38).....			
6. Særligt tilskud til skolebyggeri i kommuner med spredt bebyggelse.....			
7. Særligt tilskud til skolebyggeri i de sønderjyske landsdele.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
Ialt...			
10. Refusion fra undervisningsministeriet, ¹ / ₁			
Til rest...	0	0	0
g. 1. Tilskud til tekniske skoler.....			
2. Refusion fra tilsynet med den tekn. undervisning			
Til rest...			
h. Tilskud, hvortil staten ikke yder refusion.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
Ialt...			
Skolefondens udgift ialt a + b + e + g + h...			

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab	
		for kvartal	for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal
<i>Nr. 11. ad konto I. B. 7. Præmier til statsanstalten.</i>			
a. Præmier			
b. Refusion fra undervisningsministeriet, $\frac{1}{4}$			
Til rest ...	0	0	0
<i>Nr. 12. ad konto I. B. 8. Rente- og andre udgifter.</i>			
Renter			
.....			
.....			
.....			
Ialt ...			

Analysekonti	Budget for regnskabsåret	Regnskab			
		for kvartal		for den forløbne del af året inklusive nærværende kvartal	
<i>Nr. 13. ad II. Status.</i>					
a. ad konto A. 2. a. I mellemregning med undervisningsministeriet:					
1. Krediterede driftsindtægter					
2. Krediterede kasse-tilskud					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
.....					
Ialt ...					
b. Andre oplysninger vedr. status:					
.....					
.....					

Nr. 14. Kassebeholdningen og bevægelser deri.

Kassebeholdning:

Ved kvartalets begyndelse .. kr. øre

Ved kvartalets slutning » »

Kassefremgang i kvartalet .. kr. øre
(jfr. status konto A 4)

Kassetilbagegang i kvartalet .. kr. øre
(jfr. status konto A 4)

Ved årets begyndelse kr. øre

Ved $\frac{\text{kvartalets}}{\text{årets}}$ slutning » »

Kassefremgang siden årets
begyndelse kr. øre
(jfr. status konto A 4)

Kassetilbagegang siden årets
begyndelse kr. øre
(jfr. status konto A 4)

....., den 19.....

Revisionens påtegning:

